

Briseļē, 15.3.2017.
COM(2017) 195 final

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

**ES Narkomānijas apkarošanas stratēģijas 2013.-2020. gadam un ES Narkomānijas
apkarošanas rīcības plāna 2013.-2016. gadam īstenošanas izvērtējums: ES
Narkomānijas apkarošanas plāna 2017.-2020. gadam turpmāka nepieciešamība**

{SWD(2017) 95 final}

I. ES Narkomānijas apkarošanas rīcības plāna 2017.–2020. gadam izvērtējums un nepieciešamība

ES Narkomānijas apkarošanas stratēģijā 2013.–2020. gadam¹ un tās pirmajā Narkomānijas apkarošanas rīcības plānā 2013.–2016. gadam² ir izklāstīts ES narkomānijas apkarošanas politikas politiskais satvars un prioritātes. Stratēģijā ir sniegts vienots, uz pierādījumiem balstīts satvars narkomānijas apkarošanai gan ES, gan ārpus tās, un tas ir balstīts uz pieciem pīlāriem, ko veido:

- divas galvenās politikas jomas:
 - narkotiku pieprasījuma samazināšana un
 - narkotiku piedāvājuma samazināšana,
- un trīs caurviju tēmas:
 - koordinācija,
 - starptautiskā sadarbība un
 - pētniecība, informācija, uzraudzība un izvērtēšana.

Stratēģija paredz, ka Komisija “līdz 2016. gadam sāks ārēju stratēģijas vidusposma izvērtēšanu, lai sagatavotu otro rīcības plānu 2017.–2020. gadam”. Eiropas Drošības programmā³ ir paredzēts, ka Komisija novērtēs, kāds ir progress, īstenojot rīcības plānu 2013.–2016. gadam, un, pamatojoties uz to, izlems, vai ierosināt jauna rīcības plāna izstrādi 2017.–2020. gadam.

No 2016. gada aprīļa līdz novembrim Komisija ar ārējā darbuņēmēja atbalstu⁴ veica stratēģijas vidusposma izvērtējumu un rīcības plāna noslēguma izvērtējumu⁵. Savstarpējās papildināmības un saistības dēļ šie dokumenti ir noformēti kā kopīgs, visaptverošs izvērtējums.

Šajā paziņojumā ir izklāstīti izvērtējuma rezultāti⁶ un ierosināti turpmāk veicamie pasākumi. Ņemot vērā izvērtējuma vispārējos secinājumus, Komisija ir nolēmusi ierosināt izstrādāt jaunu rīcības plānu 2017. — 2020. gadam. Pamatojoties uz izvērtējuma rezultātiem un ņemot vērā, ka stratēģiskais satvars nemainīsies līdz 2020. gadam, jaunais ierosinātais rīcības plāns ir ES Narkomānijas apkarošanas rīcības plāna 2013. — 2016. gadam atjaunināta versija ar virkni labojumu. Tas atspoguļo izvērtējuma konstatējumus un ieteikumus, ko Komisija uzskatījusi par attiecināmiem, kā arī vairākus papildu pasākumus, kuru mērķis ir risināt arvien jaunas prioritātes, kas nav pietiekami aptvertas ar iepriekšējo rīcības plānu, bet kam ir būtiska nozīme, ņemot vērā problēmas, ar ko pašlaik saskaras ES dalībvalstis. Komisijas ierosinātais Narkotiku apkarošanas rīcības plāna 2020. — 2017. gadam projekts ir izklāstīts pielikumā⁷.

¹ OV C 402, 29.12.2012., 1. lpp.

² OV C 351, 30.11.2013., 1. lpp.

³ COM(2015) 185.

⁴ Konsorcijs, ko veido *Ernst & Young* un *RAND Europe*.

⁵ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-is-new/work-in-progress/initiatives/984ws_intro_en.htm

⁶ Izvērtējuma rezultātu pārskats ir pievienots šim paziņojumam Komisijas dienestu darba dokumenta formā - SWD (2017)95.

⁷ Šā paziņojuma mērķis nav atjaunināt ES Narkomānijas apkarošanas stratēģiju, kas paliek spēkā līdz 2020. gadam. Komisija uzskata, ka izmaiņas, kas ierosinātas jaunā rīcības plāna projektā, ir saskaņā ar pašreizējo stratēģiju.

II. Konteksts

Nelegālo narkotiku tirgus ir visdinamiskākais no noziedzīgajiem tirgiem, un tas apliecināts arī Eiropas Drošības programmā. Tiek lēsts, ka ES iedzīvotāji ik gadu tērē vairāk nekā EUR 24 miljardus, iegādājoties nelegālas narkotikas⁸. Zaudējumi, ko cilvēkiem un sabiedrībai rada narkomānija, ir ļoti lieli, un narkomānija rada izmaksas sabiedrības veselības jomā (narkomānijas novēršana, veselības aprūpe un ārstēšana), sabiedrības drošības jomā, vides jomā un darba ražīgumā⁹.

Runājot par narkotisko vielu pieprasījumu, nelegālo narkotiku lietošana joprojām ir viens no visnenākajiem draudiem mūsu sabiedrībām un gan tieši, gan netieši ietekmē dzīvi miljoniem cilvēku. Vismaz 83,2 miljoni eiropiešu ir norādījuši, ka vismaz reizi dzīvē ir lietojuši marihuānu, savukārt attiecīgi 17,1 un 12 miljoni cilvēku ir lietojuši kokaīnu un amfetamīnus. Turklāt 1,3 miljoni pieaugušu ir augsta riska opioīdu lietotāji. Reģistrētās augsta riska opioīdu lietošanas izplatība ir stabilizējusies, turklāt vairākās valstīs mazinājusies; kopumā kopš 2013. gada sarūk infekcijas slimību izplatība. Tiek lēsts, ka 2014. gadā vismaz 6 800 cilvēki visā ES miruši no narkotiku pārdozēšanas¹⁰. Narkotiku lietošana lielākoties ir vērojama jauniešu vidū (15 līdz 34 gadu vecumā); aptuveni 17,8 miljoni jaunu pieaugušu ir lietojuši narkotikas pēdējā gada laikā. Kopš 2013. gada ir vērojams ar narkotikām saistītu nāves gadījumu skaita pieaugums, un narkotiku lietošanas samazinājums nav konstatēts¹¹.

Runājot par narkotisko vielu piedāvājumu, pēdējos četros gados jaunas psihoaktīvas vielas (JPV) ir arvien plašāk pieejamas atvērtajā tirgū un/vai tīmeklī, radot nopietnus draudus veselībai. 2015. gadā tika konstatētas 98 JPV, līdz ar to jauno uzraudzīto vielu skaits palielinājās līdz vairāk nekā 560 vielām, 70 % no kurām tika atklātas pēdējos piecos gados. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, nelegālo narkotiku 2013. un 2014. gadā reģistrēto konfiskāciju skaits nav būtiski mainījies, bet kopējais atsavināto narkotiku apmērs ir pieaudzis.

Attiecībā uz koordināciju ES līmeņa mehānismi, no kuriem lielākā daļa pastāvēja pirms pašreizējās stratēģijas, ir efektīvi. Tās svarīgākā koordinācijas struktūra ir ES Padomes Narkotiku jautājumu horizontālā darba grupa (*HDG*), un tā ir uzskatāma par efektīvu, veicot rīcības plāna īstenošanas plāna uzraudzību un veicinot dialogu par situāciju narkotiku jomā Eiropā. Vērojama konsekvence un nepārtrauktība starp prezidentvalstīm laika gaitā. Turklāt visas dalībvalstis ziņoja, ka pilsoniskās sabiedrības organizācijas tika iesaistītas, izstrādājot, uzraugot un/vai izvērtējot savu valstu narkomānijas apkarošanas politiku.

Runājot par starptautisko sadarbību, ar narkotikām saistītas prioritātes iekļautas ES ārējās politikās, stratēģijās un darbībās, kas vērstas uz trešām valstīm un reģioniem. Turklāt pēdējo gadu laikā ir uzlabojusies ES sadarbība, lai paustu vienotu nostāju starptautiskos forumos.

Visbeidzot, runājot par informāciju, pētniecību, uzraudzību un izvērtēšanu, pēdējos piecos gados ES ir sniegusi atbalstu vairākiem pētniecības projektiem dažādu finansēšanas mehānismu ietvaros¹², kas aptver narkotiku problemātikas dažādus aspektus un saistītās disciplīnas. Vajadzīgs neatlaidīgs darbs, lai stratēģijas un rīcības plāna prioritātes īstenotu pētniecības jomā. Fakts, ka Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centrā

⁸ 2016. gada Ziņojums par narkotiku tirgiem ES, Eiropols un *EMCDDA*.

⁹ Eiropas 2016. gada ziņojums par narkotikām, *EMCDDA*.

¹⁰ Tas ir palielinājums, salīdzinot ar 2013. gada datiem.

¹¹ Visu šīs rindkopas datu avots ir Eiropas 2016. gada ziņojums par narkotikām, *EMCDDA*.

¹² Tostarp FP7, „Apvārsnis 2020” un Veselības programma 2014. — 2020. gadam.

(EMCDDA) pastāv un darbojas agrīnās brīdināšanas sistēma attiecībā uz jaunām psihoaktīvām vielām, atspoguļo to, ka pēdējo gadu laikā ir uzlabojusies tiesu medicīnas un toksikoloģisko datu apmaiņa ES līmenī. Šīs agrīnās brīdināšanas darbības ļauj ES pieņemt informētus un ātrus lēmumus par kaitīgām vielām.

III. Stratēģijas vidusposma izvērtēšanas un rīcības plāna 2013.–2016. gadam noslēguma izvērtēšanas konstatējumi

Izvērtējums tika veikts par 2013.–2016. gadu, aptverot visas 28 dalībvalstis. Tajā tika aplūkota gan stratēģijas un rīcības plāna iekšējā, gan ārējā dimensija. Izvērtējums tika balstīts uz plašu pārskatu par attiecīgajiem ES un dalībvalstu datiem un dokumentiem attiecībā uz narkotiku tirgiem, tendencēm un narkotiku apkarošanas stratēģijām¹³. Izvērtēšanas konstatējumi aptver ES Narkomānijas apkarošanas stratēģijas 2013.–2020. gadam vidusposma izvērtējumu un ES Narkomānijas apkarošanas rīcības plāna 2013.–2016. gadam noslēguma izvērtējumu.

Starp galvenajām problēmām izvērtējuma veikšanā bija tas, ka tajā izmantojamie no visām dalībvalstīm savākie dati ne vienmēr bija salīdzināmi, kā arī bāzes datu mērījumu un aktualizētu statistikas datu trūkums par konkrētām jomām¹⁴. Tādēļ ir grūti startēģijai un rīcības plānam piedēvēt iespējamās tendences un attīstības norises un tās izvērtēt, un tas ir ietekmējis stratēģijas un rīcības plāna efektivitātes analīzi, apgrūtinot tās ietekmes izteikšanu skaitļos un mērķiem atbilstošu izmaiņu piedēvēšanu tikai stratēģijai un rīcības plānam. Tomēr izvērtējumā izmantotas vairākas pētniecības metodes¹⁵ un kombinēti secinājumi no dažādiem datu avotiem, kas stiprinājis pierādījumu nozīmīgumu.

Izvērtējumā tika secināts, ka stratēģija un rīcības plāns ir joprojām atbilst izvirzītajam mērķim attiecībā uz narkomānijas apkarošanas politikas prasību izpildes nodrošināšanu ES, valstu un starptautiskā līmenī. Visas šo dokumentu aptvertās jomas joprojām ir būtiskas, lai risinātu narkotiku problemātikas visus aspektus.

Izvērtējumā piemēroja piecus standarta vērtēšanas kritērijus: efektivitāte, lietderīgums, saskaņotība, nozīmīgums un ES pievienotā vērtība.

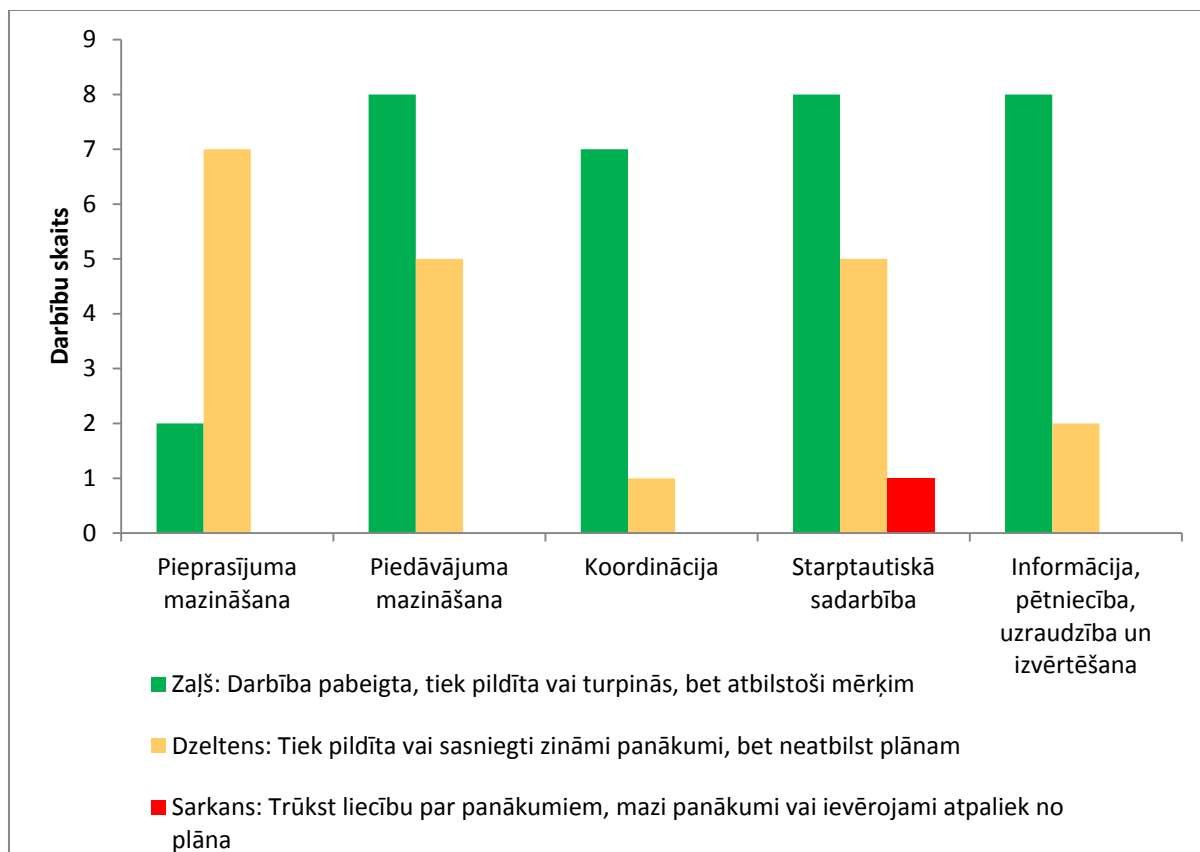
A. Efektivitāte

Kā pirmais solis efektivitātes izvērtēšanā tika vērtēts, cik lielā mērā ir īstenotas visas 54 rīcības plānā ietvertās darbības, kā arī to ietekme. Zemāk atainotajā grafikā sniegts pārskats par progresu, kas ar rīcības plānu panākts katrā no pieciem pīlāriem:

¹³ Tā ietvaros tika veiktas vairāk nekā 90 intervijas ar pārstāvjiem no visām ES dalībvalstīm, ES iestādēm, aģentūrām, trešām valstīm un citām ieinteresētām personām. Tika veikta to Eiropas Ārējās darbības dienesta (EĀDD) pārstāvju aptauja trešās valstīs, kā arī tiešsaistes sabiedriskā apspriešana un apaļā galda diskusija ar pārstāvjiem no Eiropas Pilsoniskās sabiedrības foruma narkomānijas jautājumos.

¹⁴ Tas ir saistīts ar faktu, ka ne visas dalībvalstis sniedz datus par visiem pasākumiem, ar to, ka dažādi rādītāji aptver dažāda ilguma periodus, ka daži rādītāji ir balstīti uz reģistriem vai apsekojumiem un ir kvantitatīvi nosakāmi, turpretim citi balstās uz ekspertu atzinumiem vai kvalitatīviem novērtējumiem.

¹⁵ Intervijas, apsekojumi, dokumentu izpēte, sabiedriskās apspriešanas, apaļā galda diskusijas.

Izvērtējums apliecināja, ka ES Narkomānijas apkarošanas stratēģijas un rīcības plāna īstenošana atšķirīgā mērā ir bijusi lietderīga visos piecos pīlāros.

Lielākā daļa darbību ir īstenota — 53 % darbību ir pabeigtas vai norit to īstenošana, bet attiecībā uz 47 % darbību ir panākts neliels progress, bet īstenošana atpaliek no plānā paredzētā, un ir panākts būtisks progress attiecībā uz rīcības plāna 15 īpašajiem mērķiem.

Narkotiku pieprasījuma samazināšanas jomā kavējumi attiecas uz narkotiku lietošanas profilaksi, uz vecuma paaugstināšanu, kurā sāk lietot narkotikas, kā arī uz ārstēšanās pret atkarību no narkotikām un rehabilitācijas efektivitātes pastiprināšanu. Mērķa ietvert saskaņotu paraugpraksi un kvalitatīvas pieejas narkotiku pieprasījuma samazināšanā izpilde norit, kā paredzēts.

Attiecībā uz narkotiku piedāvājuma samazināšanu kavēšanās vērojama, īstenojot mērķi pastiprināt efektīvu tiesībsardzības koordināciju un sadarbību un uzlabot tiesu iestāžu efektīvu sadarbību un likumdošanu, bet novērtēts, ka atbilstoši grafikam tiek īstenots mērķis efektīvi reaģēt uz pašreizējām un jaunām tendencēm darbībās ar nelegālām narkotikām.

Koordinācijas jomā tika novērtēts, ka atbilstoši grafikam tiek īstenoti mērķi nodrošināt narkomānijas apkarošanas politiku efektīvu koordināciju ES un valstu līmenī un pilsoniskās sabiedrības līdzdalību narkomānijas apkarošanas politikas izstrādē.

Starptautisko attiecību jomā novērtēts, ka īstenošana atpaliek attiecībā uz mērķi iekļaut stratēģiju ES kopējās ārpolitikas satvarā, bet atbilstīgi tiek īstenoti mērķi uzlabot ES pieejas saskaņotību un redzamību Apvienoto Nāciju Organizācijā (ANO) un atbalstīt pievienošanās

valstu, kandidātvalstu un potenciālo kandidātvalstu pielāgošanos ES *acquis* narkotiku apkarošanas jomā un tiesību aktu saskaņošanu ar to.

Informācijas, pētniecības, uzraudzīšanas un izvērtēšanas jomā nepieciešams turpmāks progress, lai nodrošinātu pienācīgus ieguldījumus pētniecībā, datu vākšanā, uzraudzībā, izvērtēšanā un informācijas apmaiņā, un veicinātu uzraudzības, pētniecības un izvērtēšanas rezultātu izplatīšanu ES un valstu līmenī. Tika panākti labi rezultāti, uzturot sakarus un sadarbību un attīstot kapacitāti saistībā ar ES zināšanu infrastruktūru attiecībā uz narkotisko vielu, jo īpaši nelegālo narkotisko vielu, informāciju, pētniecību, uzraudzību un izvērtējumu.

B. Efektivitāte

Ņemot vērā to, ka nav pieejams visaptverošs un aktualizēts pārskats par izdevumiem saistībā ar narkotikām, izvērtējums sniedza norādes par to, kādā mērā piešķirtie finanšu līdzekļi ES un dalībvalstu līmenī bija pietiekami.

Izvērtējumā nebija iespējams izdarīt secinājumus par šo pasākumu efektivitāti, jo nav pieejami saskaņoti kvantitatīvie dati par izdevumiem un ar tiem saistītajiem ieguvumiem visās ES dalībvalstīs. Tomēr Narkomānijas apkarošanas stratēģijā un rīcības plānā ir izdevies izveidot visā ES vienotu sistēmu, kā paskaidrots sekojošajā sadaļā “ES pievienotā vērtība”. Ņemot vērā to, ka nav pieejams visaptverošs un aktualizēts pārskats par izdevumiem saistībā ar narkotikām, izvērtējums tā vietā koncentrējās uz to, kādā mērā piešķirtie finanšu līdzekļi ES un valstu līmenī uztverti kā pietiekami. Kopumā ieinteresētās personas ES stratēģijai un rīcības plānam paredzētos resursus uzskatīja par pietiekamiem, jo īpaši attiecībā uz narkotiku pieprasījumu un piedāvājumu.

C. Saskaņība

Tika konstatēts, ka stratēģijas un rīcības plāna prioritātes un darbības ir saskaņotas ar vairumu citu atbilstīgo ES politiku un stratēģiju, piemēram, ar Eiropas Drošības programmu un Eiropas Konsensu attīstības jomā¹⁶, savukārt ar ES Veselības aizsardzības stratēģiju¹⁷ būtu jāizveido labāka sinerģija. Piemēram, izvērtējums norāda uz to, ka nav atspoguļotas tās problēmas, ko rada sabiedrības novecošana Eiropā vai jauno tehnoloģiju potenciālā ietekme profilakses jomā, kā noteikts ES Veselības stratēģijā.

D. Atbilstība

Kā liecina izvērtējums, ieinteresētās personas uzskatīja, ka stratēģija un rīcības plāns ir tikpat nozīmīgi kā to pieņemšanas brīdī. Piecu pīlāru struktūra joprojām aptver lielāko daļu narkomānijas apkarošanas politikas pašreizējo prasību ES un valstu līmenī. Visas jomas, kas aplūkotas stratēģijā un rīcības plānā 2013.–2016. gadam, vēl arvien ir būtiskas, risinot problēmas saistībā ar visiem narkotiku fenomena aspektiem.

¹⁶ Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju, Eiropas Parlamenta un Komisijas kopīgs paziņojums par Eiropas Savienības attīstības politiku: “Eiropas konsenss” OV C/46/1, 24.02.2006.

¹⁷ COM(2007) 630 galīgā redakcija un 2007. gadā noteiktie mērķi paliks spēkā nākamajos desmit gadus stratēģijas “Eiropa 2020” kontekstā. Turklāt Trešā veselības programma 2014. — 2020. gadam norāda uz līdzīgām problēmām.

E. ES pievienotā vērtība

Stratēģija un rīcības plāns nodrošināja pievienoto vērtību atsevišķu dalībvalstu (un nevalstisko dalībnieku) stratēģijām, izveidojot vienotu ES mēroga satvaru un institucionalizējot vienprātības veicināšanas procesu narkotiku apkarošanas politikas jomā.

Neviens no dokumentiem neuzliek juridiskas saistības ES dalībvalstīm, tomēr izvērtējumā konstatēts, ka kopumā tie veiksmīgi plašā mērogā virzot kolektīvu rīcību narkotiku apkarošanas jomā gan ES iekšienē, gan starptautiskā līmenī, un veicinot kopīgu modeli ar kultūru, ko raksturo prioritāšu, mērķu, darbību un efektivitātes mērīšanas rādītāju noteikšana.

Izvērtējumā arī konstatēts, ka ES pievienotā vērtība ir izteiktāka attiecībā uz pieprasījuma mazināšanas pasākumiem un jaunām problēmām. Starptautiskajā sadarbībā attīstības jomā dalībvalstis atzina pievienoto vērtību, ko sniedz kolektīvs darbs, nosakot vienotu stratēģisko satvaru ES līmeņa darbībām.

ES tagad ir pamanāmāka “balss” starptautiskos forumos un starptautiskajās attiecībās. Šis ir svarīgs avots, pēc kā vadīties kandidātvalstīm, un sistēma divpusējai sadarbībai ar trešām valstīm.

F. Secinājumi

Kopumā izvērtējumā ir apstiprināts, ka visas ieinteresētās personas visumā atzinīgi vērtē jauna rīcības plāna izstrādāšanu 2020. — 2017. gadam. Tās uzskatīja par nepieciešamu turpināt precīzu prioritāšu un darbību noteikšanu attiecībā uz katru mērķi, lai noteiktu atbildību un formulētu konkrētus un izmērāmus rādītājus. Stratēģijas visaptverošā būtība ļauj ieinteresētajām personām precizēt prioritātes stratēģijas darbības laikā, vienlaikus saglabājot pieņemamu saskaņotības pakāpi. Turklāt ieinteresētās personas atbalstīja 2016. — 2013. gada rīcības plāna atjaunināšanu, ņemot vērā notikumu attīstību un jaunas problēmas.

Izvērtējumā tika konstatēts, ka dažas darbības ir nepieciešams stiprināt vai papildināt, lai neatpaliktu no notikumu attīstības un radītu lielāku sinerģiju ar citām ES politikas jomām, piemēram, ES veselības stratēģiju. Izvērtējumā arī norādīts uz nepieciešamību pēc lielākas koncentrēšanās uz jauno sakaru tehnoloģiju izmantošanu nelegālu narkotiku ražošanā un kontrabandā un interneta lomu narkotiku lietošanas profilaksē. Izvērtējums liecina, ka uz diskusiju trūkumu par jaunākajām tendencēm marihuānas politikas jomā norādīja plašs ieinteresēto personu loks, un tas bija viens no biežāk izvirzītajiem jautājumi, vērtējot, vai pastāv jautājumi, kas nav aptverti ar stratēģiju.

Izvērtējumā arī konstatēts, ka ir iespējams uzlabot īstenošanu un piekļuvi apdraudējuma un kaitējuma samazināšanas pasākumiem dažādās dalībvalstīs un ka ieinteresētās personas no pilsoniskās sabiedrības pauda bažas par šo pasākumu apjomu un kvalitāti.

Visbeidzot, izvērtējumā konstatēts, ka jaunā rīcības plānā būtu arī turpmāk jāiekļauj darbības JPV uzraudzībai, šo vielu pieprasījuma un piedāvājuma mazināšanai un ar to izmantošanu saistītā kaitējuma mazināšanai.

IV. Jaunā rīcības plāna 2017.–2020. gadam projekts — kas tajā ir jauns un kas ir atjaunināts?

Pamatojoties uz izvērtējuma atziņām un ieteikumiem, Komisija ierosina ES Narkomānijas apkarošanas rīcības plāna 2017. — 2020. gadam projektu, tādējādi aptverot pašreizējās ES Narkomānijas apkarošanas stratēģijas, kas ir spēkā līdz 2020. gadam, darbības atlikušo laikposmu. Pamatojoties uz izvērtējuma rezultātiem, rīcības plāna projektā turpinātas un stiprinātas pašlaik spēkā esošās darbības, kuru mērķis ir risināt problēmas, kas joprojām apdraud veselību un drošību. Projektā ietverti arī jauni pasākumi, lai atspoguļotu kopš 2013. gada notikušo attīstību un risinātu jaunās problēmas, kas līdz šim nav aptvertas. Dažas no jaunieviestajām darbībām ir balstītas uz izvērtējuma rezultātiem, piemēram, jaunu tehnoloģiju izmantošana profilakses nolūkiem vai visaptveroša analīze par tendencēm saistībā ar politikas modeļiem attiecībā uz marihuānu. Citas izriet no atziņām tādos avotos kā, piemēram, ES ziņojums par narkotiku tirgu, politikas attīstība ES līmenī, jo īpaši saistībā ar Eiropas Drošības programmu un pilsoniskās sabiedrības pienesuma. Starp šādām darbībām ir, piemēram:

- pierādījumu iegūšana par iespējamo saistību starp narkotiku kontrabandu un
 - teroristu grupu finansēšanu un darbību,
 - migrantu kontrabandu un
 - cilvēku tirdzniecību;
- skaidra neaizsargāto grupu iekļaušana darbībās, kas saistītas ar narkotiku pieprasījumu.

Turpmāk ir sniegts apkopojošs pārskats par jaunajām darbībām un atjauninājumiem, sasaistē ar pieciem stratēģijas pīlāriem.

A. Narkotiku pieprasījuma mazināšana

- Tiks radīta plašāka sinerģija starp jauno Narkomānijas apkarošanas rīcības plānu un ES Veselības aizsardzības stratēģiju, jo īpaši attiecībā uz **informācijas un sakaru tehnoloģiju (IST) izmantošanu profilakses nolūkiem**. IST izmantošana ir ārkārtīgi nozīmīga, lai veicinātu informētību, īpaši bērnu un jauniešu vidū, par apdraudējumiem un sekām saistībā ar nelegālo narkotiku lietošanu¹⁸.
- Ir ņemts vērā Narkotiku jautājumu horizontālā darba grupas (*HDG*) nesensais darbs **saistībā ar recepšu opioīdu un citu psihoaktīvu zāļu nepareizas lietošanas problēmu**¹⁹.
- Ņemot vērā sabiedrības novecošanu ES, ir nepieciešams risināt jauno problēmu saistībā ar **vecāka gadagājuma narkotiku lietotājiem**, kā norādīts arī ES Veselības stratēģijā²⁰.
- **Narkotiku lietošanas problēmas neaizsargātās iedzīvotāju grupās** tiks risinātas, precizējot mērķorientētos pasākumus, kas paredzēti rīcības plānā 2013. — 2016. gadam²¹.
- Būtiska nozīme efektīvā narkomānijas apkarošanas politikā, tostarp ieslodzījuma vietās, ir **lielākam uzsvaram uz pasākumiem apdraudējuma un kaitējuma samazināšanai**,

¹⁸ Ieviesta jauna 3. darbība un atjaunināta 4. darbība.

¹⁹ Plāna 5. darbība ir atjaunināta: tagad tajā minēta “psihoaktīvu zāļu nepareiza lietošana”; tas ietver jebkuras psihoaktīvas / atkarību izraisošas vielas, ko izmanto ārstēšanā, visas narkotikas, kas iedarbojas uz centrālo nervu sistēmu, un opioīdus un medikamentus, ko izmanto opioīdu aizstājējterapijā.

²⁰ Ir atjaunināta 6. un 7. darbība.

²¹ Tāpēc, lai atspoguļotu šīs norises, ir grozīts 2. mērķis, vairākas narkotiku pieprasījuma samazināšanas pīlāra darbības, kā arī 48. darbība. Šajā kontekstā ir piedāvāts izpētīt sinerģijas ar Eiropas Solidaritātes korpusu.

kuru mērķis ir līdz minimumam samazināt tādu negatīvo ietekmi uz veselību un sabiedrību, ko rada narkotiku ļaunprātīga lietošana²².

- Padomes 2015. gada secinājumu²³ par minimālajiem kvalitātes standartiem narkotiku pieprasījuma samazināšanā Eiropas Savienībā īstenošana un uzraudzība²⁴.

B. Narkotiku piedāvājuma mazināšana

- Nepieciešams pievērst lielāku uzmanību tiesu iestāžu ES līmeņa sadarbībai ar narkotikām saistītās lietās. Lai gūtu pilnīgāku priekšstatu par ietekmi uz piedāvājuma mazināšanas centieniem, Eiropolam, *Eurojust* un *EMCDDA* būtu jāturpina darbs, apkopojot **rādītājus un papildinot datu vākšanu**, kad iespējams, nodrošinot kvalitatīvu un kontekstuālu informāciju²⁵.
- Vajadzētu vērst uzmanību uz to galveno rādītāju turpmāku īstenošanu, kas pieņemti Padomes 2013. gada secinājumos par **narkotiku piedāvājuma ES uzraudzības uzlabošanu**²⁶. To īstenošanai ir izstrādāti septiņi rādītāji un īstenošanas ceļvedis. Saistībā ar vairumu rādītāju pilnīga datu vākšana jau notiek vai sāksies 2017. gadā²⁷.
- Būtu bez kavēšanās jāpieņem un jāīsteno **jauno psihoaktīvo vielu (JPV) tiesību aktu** pakete; turpmākajos gados būs jāveic arī jauno tiesību aktu ietekmes uzraudzība²⁸.
- Īstenošanas pasākumi²⁹ attiecībā uz ES tiesību aktiem par **narkotisko vielu prekursoriem**, kas tika pastiprināti 2013. gadā, pieņemot būtiskus grozījumus abās regulās³⁰.
- Vairāk uzmanības būtu jāpievērš arī **alternatīviem sodiem likumpārkāpējiem, kuri lieto narkotikas**. Visās dalībvalstīs ir pieejams vismaz viens alternatīvs sods likumpārkāpējiem, kuri lieto narkotikas, bet lielākajā daļā valstu ir paredzēti vairāki šādi sodi³¹. Visbiežāk paredzētie sodi ir ārstēšana no narkotiku atkarības un nosacīti atlikti sodi ar ārstēšanas iespēju³².
- Lielāks uzsvars uz **IST izmantošanu nelegālu narkotiku ražošanā un kontrabandā**³³, kā noteikts 2016. gada jūnija ekspertu sanāksmē, ko Komisija³⁴ organizēja ES interneta foruma ietvaros.

²² Plāna 8. un 9. darbība ir pastiprināta, lai atspoguļotu galveno mērķi, kas pausti ES nostājā ANO Ģenerālās asamblejas speciālajā sesijā (UNGASS).

²³ Padomes secinājumi par ES Narkomānijas apkarošanas rīcības plāna 2013.–2016. gadam īstenošanu attiecībā uz minimālajiem kvalitātes standartiem narkotiku pieprasījuma samazināšanā Eiropas Savienībā (11985/15).

²⁴ Plāna 10. darbība ir atjaunināta.

²⁵ Plāna 11. darbība ir atjaunināta.

²⁶ Padomes secinājumi (2013. gada 15. novembris) par narkotiku piedāvājuma Eiropas Savienībā uzraudzības uzlabošanu

²⁷ Plāna 17. darbība ir atjaunināta.

²⁸ Plāna 19. darbība ir atjaunināta.

²⁹ Attiecīgi ir grozīta 20. darbība.

³⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 273/2004 par narkotisko vielu prekursoriem (OV L 47, 18.2.2004., 1.–10. lpp.) un Padomes Regula (EK) Nr. 111/2005, ar ko paredz noteikumus par uzraudzību attiecībā uz narkotisko vielu prekursoru tirdzniecību starp Savienību un trešām valstīm (OV L 22, 26.1.2005., 1.-10. lpp.).

³¹ Pētījums par piespiedu sodu alternatīvām narkotisko vielu regulējuma pārkāpumu un ar narkotikām saistītu noziegumu gadījumā, 2016. gada maijs, veikts Eiropas Komisijai.

³² Plāna 22. darbība ir atjaunināta.

³³ Plāna 23. darbība ir atjaunināta. Problēmas izraisa tādi faktori kā droša šifrēšana, tīmekļa mitināšana, pāreja no redzamā uz neredzamo tīmekli un/vai tumšo tīmekli; jaunu maksājumu formu veidošanās (piemēram, *Bitcoin*); un narkotiku reklāmas un apmaiņas paplašināšanās sociālajos tīklos. Īpaša uzmanība ir veltīta tīmekļa izmantošanai, lai pārdotu recepšu medikamentus un jaunās psihoaktīvās vielas.

C. Koordinācija

- **Lielāka saskaņotība un koordinācija** ar citām Padomes darba grupām palīdzētu *HDG* pildīt savu lomu stratēģijas īstenošanas uzraudzībā un nodrošināt saskaņotību starp pieprasījuma un piedāvājuma mazināšanas pasākumiem, kā arī noskaidrot atbilstošās sinerģijas³⁵.
- *HDG* sanāksmēs vairāk uzmanības un laika būtu jāvelta diskusijām par **rīcības plāna īstenošanu**³⁶.
- Atbilstoši ES pozīcijai globālos forumos, būtu jāmeklē **turpmākas iespējas stiprināt pilsoniskās sabiedrības līdzdalību** narkomānijas apkarošanas politiku formulēšanā, īstenošanā, uzraudzībā un izvērtēšanā ES un valstu līmenī.³⁷

D. Starptautiskā sadarbība

- Izvērtējumā tika konstatēts, ka ir iespējams uzlabot **ES delegāciju spējas** iesaistīties ar narkomāniju saistīto jautājumu risināšanā, kā arī reģionālo tīklošanos starp delegācijām³⁸.
- Lielāka uzmanība būtu jāpievērš cīņai pret **nelegālo narkotiku kultūru audzēšanu un alternatīvu attīstības iespēju stiprināšanai**³⁹.
- Lai pienācīgi pievērstos tādām problēmām kā ar narkotikām saistīta nāvessoda izpilde bez tiesas sprieduma un nāvessoda piemērošana, ES būtu jāapsver iespējas **sadarboties ar trešām valstīm gadījumos, kad rodas nopietnas ar narkotikām saistītas problēmas**⁴⁰.
- Ņemtas vērā arī nesenās norises **Dublinas grupā**⁴¹, kas izskata veidus, kā modernizēt savas darba metodes⁴².
- Iesaistītās personas nav uzskatījušas par būtisku noturēt ikgadēju dialogu par ES un dalībvalstu ar narkotikām saistītu palīdzību citām valstīm, līdz ar to šī darbība nav ietverta rīcības plāna projektā⁴³.

³⁴ 2016. gada jūnija ekspertu sanāksmes “Internets un narkotikas” ziņojums.

³⁵ Ir grozīta 24. darbība, ievērojot izvērtējuma ieteikumu pārskatīt pašreizējos koordinācijas mehānismus starp *HDG* un Pastāvīgo komiteju operatīvai sadarbībai iekšējās drošības jautājumos (COSI). Turklāt arī 24. un 28. darbībā (ar grozījumiem) ir pievērsta uzmanība nepieciešamībai uzlabot koordināciju starp *HDG* un Padomes tematiskajām darba grupām kā, piemēram, ANO jautājumu darba grupa un Cilvēktiesību jautājumu darba grupa. Tas uzlabotu sinerģijas un sadarbību starptautisko attiecību jomā, jo īpaši 2009. gada ANO Politiskās deklarācijas un rīcības plāna par starptautisko sadarbību, kas vērsta uz integrētu un līdzsvarotu stratēģiju narkomānijas apkarošanai pasaulē, 2019. gada pārskatīšanas procesa ietvaros.

³⁶ Plāna 26. darbība ir atjaunināta.

³⁷ Plāna 31. darbība ir atjaunināta.

³⁸ 34. darbība ir grozīta, lai pilnā mērā atbalstītu ES delegāciju lomu narkotiku apkarošanas politikas attīstības uzraudzībai trešās valstīs un ziņošanu Komisijai un Eiropas Ārējās darbības dienestam (EĀDD).

³⁹ Bijušās 34. un 35. darbības ir apvienotas 35. darbībā, jo tajās risināti līdzīgi jautājumi: nelegāla narkotisko augu kultūru audzēšana un alternatīvas attīstības iespējas arī turpmāk būs interešu lokā.

⁴⁰ Plāna 38. darbība ir atjaunināta; ņemot vērā diplomātisko attiecību atjaunošanu, Irāna ir iekļauta to valstu sarakstā, ar kurām ES centīsies panākt ciešāku sadarbību un iesaistīsies dialogā par narkotikām.

⁴¹ Dublinas grupa ir elastīgs, neformāls konsultāciju un koordinācijas mehānisms globālu, reģionālu un konkrētām valstīm raksturīgu problēmu risināšanai saistībā ar nelegālu narkotiku ražošanu, kontrabandu un pieprasījumu. Tā pamatā ir vienprātība un savstarpējs atbalsts. Tajā piedalās Eiropas Savienības dalībvalstis, Amerikas Savienotās Valstis, Austrālija, Japāna, Kanāda, Norvēģija, Eiropas Komisija un UNODC.

⁴² Plāna 39. darbība ir atjaunināta.

⁴³ Bijušā 40. darbība ir svītrotā.

- Pastāv plaša vienprātība, ka viena no būtiskākajām jomām, kur stratēģija un rīcības plāns rada pievienoto vērtību, ir iespēja Eiropas Savienībai starptautiskos forumos “**runāt vienā balsī**”, kā tas tika demonstrēts, gatavojoties 2016. gada UNGASS. Nu ir nepieciešams koncentrēties uz UNGASS rezultātu īstenošanu un sagatavoties 2009. gada ANO Politiskās deklarācijas un rīcības plāna par starptautisko sadarbību, kas vērsta uz integrētu un līdzsvarotu stratēģiju narkomānijas apkarošanai pasaulē, 2019. gada pārskatīšanas procesam⁴⁴.

E. Pētniecība, informācija, uzraudzība un izvērtēšana

- Būtu jānosaka **skaidri rādītāji**, lai mērītu ES finansēto projektu **ietekmi**⁴⁵.
- Ņemts vērā darbs nolūkā **veicināt** politiku un pasākumu **zinātnisku izvērtējumu** valstu, ES un starptautiskā līmenī⁴⁶.
- Lai risinātu pārliecinošu pierādījumu trūkumu⁴⁷, jauna darbība⁴⁸ ir vērsta uz to, lai dokumentētu **iespējamo saistību starp narkotiku tirdzniecību un:**
 - **teroristu grupējumu un darbības** finansēšanu, tostarp narkotiku ražošanas zināmu maršrutu un kontrabandas apgabalu un konflikta zonu pārklāšanos un ES darbojošos teroristu "šūniņu" finansējuma avotiem;
 - **migrantu kontrabandu**, radot sinerģiju ar ES rīcības plānu cīņai pret migrantu kontrabandu⁴⁹; **un**
 - **cilvēku tirdzniecību**, radot sinerģiju ar 2016. — 2012. gada ES Stratēģiju cilvēku tirdzniecības izskaušanai⁵⁰.
- Ņemot vērā pašreizējās debates dažās dalībvalstīs un starptautiskā līmenī, tiks veikta padziļināta analīze attiecībā uz pasaulē pastāvošajiem marihuānas politikas modeļiem un to ietekmi⁵¹.
- Vērā ir ņemti centieni cīņā pret **jaunajām psihoaktīvajām vielām (JPV)** uzlabot sadarbību starp muitas laboratoriju un tiesu ekspertīzes laboratoriju tīkliem, un starp Komisijas dienestiem⁵².

V. Secinājumi

ES Narkomānijas apkarošanas stratēģijas 2013. — 2020. gadam starpposma izvērtējums un ES Narkomānijas apkarošanas rīcības plāna 2013. — 2016. gadam galīgais izvērtējums apstiprināja esošās stratēģijas noturīgo aktualitāti, vienlaikus norādot arī daudzu ieinteresēto personu vienprātību par labu atjaunināta rīcības plāna izstrādei uz stratēģijas darbības laikposma atlikušajiem gadiem.

Tāpēc Komisija ierosina rīcības plānu 2017.-2020. gadam, kurā turpinātas un stiprinātas pašlaik spēkā esošās darbības, kuru mērķis ir risināt problēmas, kas joprojām apdraud

⁴⁴ Plāna 41. darbība ir atjaunināta.

⁴⁵ Plāna 45. darbība ir atjaunināta.

⁴⁶ Plāna 46. darbība ir atjaunināta.

⁴⁷ Sk. 8.

⁴⁸ Jauna 47. darbība.

⁴⁹ COM(2015) 285 *final*.

⁵⁰ COM(2012) 286 *final*.

⁵¹ Darbība Nr. 48 tika atjaunināta. Marihuāna ir visplašāk lietotā narkotika ES. Pēdējos gados dažās trešās valstīs ir veikti vairāki pasākumi saistībā ar marihuānas regulējuma reformu, piemēram, lietošanas dekriminalizācija, tirgus regulēšana vai legalizācija.

⁵² Plāna 52. darbība ir atjaunināta.

veselību un drošību. Plānā ietverti arī jauni pasākumi, lai atspoguļotu kopš 2013. gada notikušo attīstību un risinātu jaunās problēmas, kas līdz šim nav aptvertas.

Atbilstoši stratēģijā ietvertajai prasībai stratēģijas un rīcības plāna 2017. — 2020. gadam gala izvērtējums tiks veikts 2020. gadā. Turklāt 2019. gadā tiks veikts *EMCDDA* izvērtējums, tai skaitā pēc *Reitox* sistēmas⁵³, kā to pieprasa *EMCDDA* dibināšanas regula⁵⁴. Tā kā iepriekš minētie izvērtējumi sniegs vērtīgu informāciju par to, kā tiek īstenots ES Rīcības plāns 2017. — 2020. gadam, vidusposma pārskats nav nepieciešams.

Patlaban Komisija gatavojas uzsākt dialogu ar Eiropas Parlamentu un Padomi par ierosināto ES Narkomānijas apkarošanas rīcības plāna 2017. — 2020. gadam projektu.

⁵³ *Reitox* ir Eiropas Narkotiku un narkomānijas informācijas tīkls. Tas tika izveidots vienlaikus ar *EMCDDA*, un to veido “valstu kontaktpunkti” vai “valsts narkomānijas novērošanas centri” (norīkotas valstu iestādes vai aģentūras, kuras ir atbildīgas par datu vākšanu un ziņošanu par narkotikām un narkomāniju).

⁵⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1920/2006 (2006. gada 12. decembris) par Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centru (pārstrādāta versija).

1. NARKOTIKU PIEPRASĪJUMA SAMAZINĀŠANA

Sniegt ieguldījumu, lai izmērāmi samazinātu nelegālu narkotiku lietošanu, problemātisku narkotiku lietošanu, atkarību no narkotikām un ar narkotikām saistītu veselības un sociālo kaitējumu, kā arī lai palielinātu vecumu, kurā sāk lietot narkotikas.

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
1. Novērst narkotiku lietošanu un, otrkārt, palielināt vecumu, kurā sāk lietot narkotikas	1. Uzlabot uz pierādījumiem balstītu ⁵⁶ profilakses pasākumu pieejamību un efektivitāti, ņemot vērā: <ul style="list-style-type: none"> a. tādas iedzīvotāju riska faktorus kā vecums, dzimums, kultūras un sociālie faktori; b. tādas situācijas riska faktorus kā bezpajumtniecība, migrācija un patvēruma meklēšana, narkotiku lietošana naktsdzīves un atpūtas vietās, darba vieta, transportlīdzekļa vadīšana narkotisko vielu ietekmē; un c. tādas individuālus riska faktorus kā garīgā veselība, problemātiska uzvedība un psihosociāla attīstība, kā arī citus zināmus faktorus, kas 	Pastāvīgi	DV	<ul style="list-style-type: none"> • Būtiskākie rādītāji Nr. 1, 11, 12. • Tas, kādā līmenī dalībvalstīs tiek veikti uz pierādījumiem balstīti vispārēji un vides jomā īstenoti profilakses pasākumi. • Tas, kādā līmenī dalībvalstī tiek veikti uz pierādījumiem balstīti mērķtiecīgi profilakses pasākumi, tostarp uz ģimeni un sabiedrību vērsti pasākumi. • Tas, kādā līmenī dalībvalstī tiek veikti uz pierādījumiem balstīti norādēm atbilstoši profilakses pasākumi. 	<p><i>EMCDDA</i> ziņojumi</p> <p><i>Reitox</i> valstu ziņojumi</p> <p>Dalībvalstu ziņojumi par pasākumu rezultātiem</p>

⁵⁵ Rīcības plāna projektā treknrakstā izklāstītas no jauna pievienotās daļas un ar pārsvītrojumu - tās teksta daļas, ko Komisija ierosina svītrot.

⁵⁶ “Uz pierādījumiem balstīts” šajā kontekstā būtu interpretējams kā “balstīts uz pieejamiem zinātniskiem pierādījumiem un pieredzi”.

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izv ērtējuma mehānismi
	ietekmē atsevišķas personas neaizsargātību pret narkotiku lietošanu, piemēram, ģenētiska ietekme un ģimenes apstākļi.				
	2. Papildus narkotiku lietošanas novēršanai pastiprināt un mērķtiecīgāk īstenot profilakses un novirzīšanas pasākumus, lai palielinātu vecumu, kurā pirmo reizi tiek lietotas nelegālas narkotikas.	Pastāvīgi	DV	<ul style="list-style-type: none"> • Būtiskākie rādītāji Nr. 1, 5, 12. • Tas, kādā līmenī dalībvalstī tiek veikti uz pierādījumiem balstīti profilakses un novirzīšanas pasākumi, kas vērsti uz jauniešiem ģimenēs, sabiedrībā un formālas/neformālas mācīšanās vidē. 	<i>EMCDDA</i> ziņojumi Dalībvalstu ziņojumi par pasākumu rezultātiem
	3. Paraugprakšu apmaiņa par profilakses pasākumiem, kas īpaši vērsti uz bērniem un jauniešiem, ietverot šādus pasākumus: <ol style="list-style-type: none"> programmas un kampaņas formālas un neformālas mācīšanās vidē; tiešsaistes programmas un kampaņas; sadarbība profilakses nolūkā ar interneta uzņēmumiem; un sociālo mediju 	Pastāvīgi	DV Pilsoniskā sabiedrība <i>EMCDDA</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Paraugprakšu apmaiņas starp dalībvalstīm veids. • Paraugprakses pasākumu uzvedības rezultātu pozitīvi izvērtējumi (ja pieejams). 	<i>EMCDDA</i> paraugprakses portāls Dalībvalstu ziņojumi Pilsoniskās sabiedrības ziņojumi

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
	izmantošanas veidi, lai veicinātu izpratni par narkotiku lietošanu un uzlabotu atbildes reakciju uz pieprasījuma samazināšanu.				
	4. Plašāk informēt par nelegālu narkotiku un citu psihoaktīvu vielu lietošanas bīstamību un sekām, tostarp sadarbojoties ar interneta uzņēmumiem un novēršanas ekspertiem, lai mērķtiecīgāk vērstos pie bērniem un jauniešiem.	Pastāvīgi	DV Komisija <i>EMCDDA</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Būtiskākie rādītāji Nr. 5, 12. • Tas, kādā līmenī iedzīvotāji kopumā un jaunieši ir informēti par veselīgu dzīvesveidu un nelegālu narkotiku un citu psihoaktīvu vielu lietošanas bīstamību un sekām– 	<i>EMCDDA</i> ziņojumi Eiobarometra apsekojumi <i>ESPAD</i> <i>HBSC</i>
	5. Palīdzēt informētākā veidā reaģēt uz recepšu un bezrecepšu opioīdu un citu psihoaktīvu zāļu jaunprātīgas lietošanas problēmu.	2017.-2020.g.	DV Padomes DG (HDG) EZA	<ul style="list-style-type: none"> • Dalībvalstu līdz 2014. gada beigām veikta datu vākšana par līmeņiem un veidiem, kādos tiek izrakstītas psihoaktīvas zāles. • Iniciatīvu skaits, kuras galvenokārt vērstas uz to, lai veicinātu recepšu un bezrecepšu opioīdu un citu psihoaktīvu 	Dalībvalstu ziņojumi <i>EMCDDA</i>

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
			EMCDDA	<p>zāļu pareizu lietošanu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pierādījumu un starptautisku piemēru vākšana par to, kā samazināt novirzīšanas riskus un psihoaktīvo zāļu ļaunprātīgu lietošanu. • Medicīnas speciālistu un citu veselības aprūpes profesionāļu apmācība sāpju kontroles un ciešanu mazināšanas medikamentu terapijas lietošanā. 	<p><i>Alice-RAP</i> projekta ziņojums</p>

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
<p>2. Pastiprināt ārstēšanās pret atkarību no narkotikām efektivitāti un rehabilitāciju, tostarp pakalpojumus cilvēkiem ar blakusslimībām, lai samazinātu nelegālu narkotiku lietošanu, problemātisku narkotiku lietošanu, narkotiku atkarības izplatību un ar narkotikām saistītus veselības un sociālus apdraudējumus un kaitējumus; atbalstīt problemātisko un no narkotikām atkarīgo lietotāju un neaizsargāto</p>	<p>6. Izstrādāt un paplašināt uz pierādījumiem balstītu visaptverošu un integrētu ārstēšanas pakalpojumu dažādību, pieejamību, pārklājumu un piekļuvi. Nodrošināt, ka šādi pakalpojumi ir vērsti uz vairāku narkotiku lietošanu (legālo un/vai nelegālo vielu, tostarp alkohola un tabakas, kombinētu lietošanu) un jaunām gados vecāku narkotiku lietotāju vajadzībām, kā arī ar dzimumu saistītiem jautājumiem. Izstrādāt agrīnās intervences/ārstēšanu un terapijas programmas bērnu un pusaudžu narkotiku lietotājiem.</p>	Pastāvīgi	DV	<ul style="list-style-type: none"> • Būtiskākie rādītāji Nr. 1, 6, 11. • Tas, cik lielā mērā dalībvalsts līmenī tiek veikti dažādi uz pierādījumiem balstīti visaptveroši un integrēti ārstēšanas pakalpojumi, tostarp pakalpojumi, kas vērsti uz vairāku narkotiku lietošanu un gados vecāku narkotiku lietotāju vajadzībām. • Dalībvalstu dati par ārstēšanās izraisītu atturēšanos un ārstēšanās rezultātiem. 	<p><i>EMCDDA</i> ziņojumi</p> <p><i>Reitox</i></p> <p>Valstu ziņojumi</p> <p><i>EMCDDA</i> paraugprakses portāls</p> <p>ES Narkomānijas apkarošanas stratēģijas un rīcības plāna noslēguma izvērtējums</p>

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
iedzīvotāju grupu atveseļošanas un sociālo reintegrāciju, tostarp veidojot sinerģiju ar ES Solidaritātes korpusu.					Dalībvalstu ziņojumi
	<p>7. Paplašināt rehabilitācijas/atveseļošanās pakalpojumu sniegšanu, liekot uzsvāru uz pakalpojumiem, kas:</p> <p>a. galvenokārt sniedz nepārtrauktu aprūpi, īstenojot lietu pārvaldību un sadarbību starp aģentūrām attiecībā uz atsevišķiem cilvēkiem;</p> <p>b. galvenokārt atbalsta sociālo reintegrāciju (tostarp nodarbināmību un mājvietas nodrošināšanu) problemātiskiem un no narkotikām atkarīgiem lietotājiem, tostarp attiecīgos gadījumos ieslodzītām personām un gados vecākiem narkotiku lietotājiem;</p> <p>c. stiprina diagnostikas procesu</p>	Pastāvīgi	DV	<ul style="list-style-type: none"> Būtiskākais rādītājs Nr. 11. <p>Dalībvalstu dati par to:</p> <ul style="list-style-type: none"> cik lielā mērā pieaudzis to rehabilitācijas/atveseļošanās pakalpojumu skaits, kuros izmanto lietu pārvaldību un starpaģentūru pieejas; cik lielā mērā ir pieaudzis konkrētam dzimumam paredzētu rehabilitācijas/atveseļošanās programmu skaits; cik lielā mērā ir pieaudzis to visaptverošo sabiedriskās aprūpes programmu skaits, kas īpaši vērstas uz narkotiku lietotājiem ar blakusslimībām un ietver partnerības gan starp garīgās veselības, gan narkotiku rehabilitācijas / atveseļošanās pakalpojumiem un 	<p><i>EMCDDA</i> ziņojumi</p> <p>Dalībvalstu ziņojumi par pakalpojumu rezultātiem</p>

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
	<p>un ārstēšanu no psihiatriskām un fiziskām blakusslimībām saistībā ar narkotiku lietošanu, piemēram, ātri veicot B un C hepatīta un HIV, ka arī citu seksuāli transmisīvo infekciju un tuberkulozes izmeklēšanu atbilstoši narkotiku pieprasījuma samazināšanas minimālajiem kvalitātes standartiem, ko Padome pieņēma 2015. gadā;</p> <p>d. ņem vērā dzimumiem raksturīgas vajadzības; un</p> <p>e. aptver neaizsargātas iedzīvotāju grupas, tostarp bērnus un pusaudžus, mazākumtautību pārstāvjus, migrantus un patvēruma meklētājus, LGBTI, komerciāla rakstura prostitūcijā iesaistītas personas, ieslodzītās personas, ar HIV/AIDS inficētas personas un bezpajumtniekus.</p>			<p>ieslodzījuma vietām;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kādā līmenī un cik ilgi no nelegālu un/vai legālu narkotiku patērēšanas atturas cilvēki, kas beidz ārstēšanos no narkotikām; • cik pieejami ir ārstēšanās varianti, lai apmierinātu to cilvēku vajadzības, kuri piedzīvo narkotiku lietošanas recidīvu, un vecāka gadagājuma narkotiku lietotāju vajadzības. 	

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
	<p>8. a) Izvērst piekļuvi tādiem kaitējuma samazināšanas pakalpojumiem kā adatu un šļirču apmaiņas programmas, opioīdu aizstājējterapija, naloksona izsniegšanas programmas, Nodrošināt, ka ārstēšanas un ielu sociālie pakalpojumi iekļauj lielāku piekļuvi apdraudējuma un kaitējuma samazināšanas iespējām, lai mazinātu narkotiku lietošanas negatīvās sekas un būtiski samazinātu tādu nāves gadījumu skaitu, kas tieši un netieši ir saistīti ar narkotikām, un asinīs pārnēsājamās infekcijas, kas saistītas ar narkotiku lietošanu, bet ne tikai tādas, HIV un vīrusu hepatītu, kā arī seksuāli transmisīvās slimības un tuberkulozi;</p> <p>b) noskaidrot un pārvarēt šķēršļus, kādi pastāv saistībā ar C hepatīta ārstēšanas pieejamību personām, kuras injicē narkotikas, tostarp ieslodzītām personām un citām neaizsargāto iedzīvotāju</p>	Pastāvīgi	<p>DV</p> <p><i>EMCDDA</i></p> <p>Komisija</p> <p>Pilsoniskās sabiedrības forums par narkotikām</p> <p>Pilsoniskās sabiedrības forums par HIV/AIDS, tuberkulozi un vīrushepatītu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Būtiskākie rādītāji Nr. 2, 3, 4, 11. • Tas, cik lielā mērā ir pieaugusi uz pierādījumiem balstītu apdraudējuma un kaitējuma mazināšanas pasākumu pieejamība dalībvalstīs un piekļuve tiem. • Paraugprakšu apmaiņu veids attiecībā uz apdraudējuma un kaitējuma samazināšanas pasākumiem. • To dalībvalstu skaits, kas sasniegušas PVO ieteikumā noteikto minimālo 200 sterilu adatu un šļirču skaitu, kuras izsniegtas katram narkotiku lietotājam gadā. • Opioīdu aizstājējterapijas programmu tvērums no opioīdiem atkarīgo lietotāju vidū. • Tas, cik lielā mērā ir pieaugusi naloksona izsniegšanas programmu un naktsdzīves kaitējuma samazināšanas programmu pieejamība. • To programmu skaits, kas atvieglo injicējamo narkotiku lietotājiem piekļuvi C vīrushepatīta (HCV) ārstēšanai, un aptverto personu skaits. • To kaitējuma samazināšanas programmu skaits, kas orientētas 	<p><i>EMCDDA</i> ziņojumi</p> <p><i>Reitox</i> valstu ziņojumi</p> <p>Dalībvalstu ziņojumi par pakalpojumiem</p>

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
	<p>grupām;</p> <p>c) paraugpraksi apmaiņa saistībā ar tādiem apdraudējuma un kaitējuma samazināšanas pasākumiem kā adatu un šļirču apmaiņas programmas, opioīdu aizstājējterapijas, narkotiku lietošanas telpas, naloksona izsniegšanas programmas, līdzbiedru iesaistes pasākumi, sabiedrības palīdzības programmas, C hepatīta ārstēšana, tablešu pārbaude.</p>			<p>uz tādām neaizsargātu iedzīvotāju grupām kā mazākumtautību pārstāvji, migranti un patvēruma meklētāji, LGBTI, komerciāla rakstura prostitūcijā iesaistītas personas un ieslodzītas personas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pakāpe, kādā īstenotas ECDC/EMCDDA pamatnostādnes par infekcijas slimību profilaksi un kontroli to personu vidū, kuras injicē narkotikas. • ES minimālā kvalitātes standarta narkotiku pieprasījuma samazināšanā III īstenošanas pakāpe (ārstniecības pakalpojumi nodrošina ar asinīm pārnēsājamu infekcijas slimību brīvprātīgu izmeklēšanu, konsultācijas par riskantu uzvedību un palīdzību, ārstējot slimību). 	
	<p>9. Pastiprināt to veselības aprūpes pasākumu izstrādi, pieejamību un pārklājumu, kas vērsti uz narkotiku lietotājiem ieslodzījuma vietās un pēc atbrīvošanas no tā, lai sasniegtu tādu aprūpes kvalitātes līmeni, kas līdzvērtīgs aprūpes līmenim sabiedrībā kopumā</p>	Pastāvīgi	DV	<ul style="list-style-type: none"> • Būtiskākais rādītājs Nr. 10. • Tas, cik pieejami ir pakalpojumi narkotiku lietotājiem ieslodzījuma vietās (tostarp opioīdu aizstājējterapija un adatu un šļirču apmaiņas programmas) un cik lielā mērā ieslodzījuma vietu veselības aprūpes politikā un praksē izmanto aprūpes modeļus, kas ietver paraugprakses attiecībā uz ieslodzīto 	<p><i>EMCDDA ziņojumi</i></p> <p><i>Reitox valstu ziņojumi</i></p>

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
				<p>personu vajadzību izvērtējumu un nepārtrauktu aprūpi ieslodzījuma laikā.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tas, cik lielā mērā ir mazinājušās ar narkotikām saistītas fiziskās un garīgas veselības problēmas ieslodzītu personu vidū. • Cik lielā mērā ieslodzījuma vietās un sabiedrībā veikti pakalpojumi nodrošina ieslodzītu personu nepārtrauktu aprūpi pēc atbrīvošanas no ieslodzījuma, liekot īpašu uzsvāru uz narkotiku pārdozēšanas novēršanu. 	<p>Dalībvalstu ziņojumi par pakalpojumiem</p>

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
3. Ietvert saskaņotu paraugpraksi un kvalitatīvas pieejas narkotiku pieprasījuma samazināšanā	10. Saskaņot un sākt īstenot ES minimālos kvalitātes standartus, ko Padome pieņēma 2015. gadā ⁵⁷ un kas palīdz novērst neatbilstību starp zinātni un praksi, attiecībā uz: <ul style="list-style-type: none"> a. vides, vispārējiem, selektīviem un norādēm atbilstošiem profilakses pasākumiem; b. agrīnas atklāšanas un iejaukšanās pasākumiem; c. apdraudējuma un kaitējuma samazināšanas pasākumiem; un d. ārstēšanu, rehabilitāciju, sociālās integrācijas un atveseļošanās pasākumiem, un uzraudzīt to īstenošanu.	2017.-2020.g.	Padome Padomes DG (HDG) DV Komisija <i>EMCDDA</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Dalībvalstu vienprātība par minimālajiem kvalitātes standartiem, pamatojoties uz iepriekšējiem ES sagatavošanās pētījumiem. • Narkotiku pieprasījuma mazināšanas programmu, kas īstenotas saskaņā ar standartiem, pamatojuma pārskatīšana. • Tādu praktiķiem pieejamu specializētu apmācības programmu skaits, kas attiecas uz narkotiku pieprasījuma mazināšanu, un/vai tajās iesaistīto praktiķu skaita aplēse. • Pilsoniskās sabiedrības līdzdalība standartu īstenošanā, tostarp plānošanā un ieviešanā. • ES līmenī atbalstīto projektu un programmu, kas veicina šo standartu īstenošanas paraugpraksi apmaiņu, skaits un ietekme. • Iesaistīšanās starpministriju sadarbībā, lai atbalstītu šo standartu īstenošanu. 	<i>EMCDDA</i> paraugprakses portāls Komisijas divgadu progresa ziņojums Dalībvalstu ziņojumi ES Narkomānijas apkarošanas stratēģijas un rīcības plāna noslēguma izvērtējums

⁵⁷

Padomes secinājumi par ES Narkomānijas apkarošanas rīcības plāna 2013.–2016. gadam īstenošanu attiecībā uz minimālajiem kvalitātes standartiem narkotiku pieprasījuma samazināšanā Eiropas Savienībā (11985/15).

2. NARKOTIKU PIEDĀVĀJUMA MAZINĀŠANA

Sniegt ieguldījumu nelegālu narkotiku pieejamības un piedāvājuma ievērojamā samazināšanā ES.

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
4. Pastiprināt efektīvu tiesībsardzības koordināciju un sadarbību ES, lai apkarotu darbības ar nelegālām narkotikām, attiecīgajos gadījumos atbilstīgi ES politikas ciklā paredzētajām attiecīgajām darbībām	11. Visefektīvāk izmantot pieejamos izlūkošanas datu un informācijas apmaiņas tiesībsardzības instrumentus, kanālus un saziņas rīkus, kurus izmanto, lai apkopotu un analizētu ar narkotikām saistītu informāciju.	Pastāvīgi	DV Eiropols <i>Eurojust</i> Padomes DG (COSI)	<ul style="list-style-type: none"> • Būtiskākais rādītājs Nr. 7. • Cik lielā mērā augstas ietekmes darbības, kuru pamatā ir izlūkdati, un mērķtiecīgi pasākumi, kopīgu izmeklēšanas grupu darbība un pārrobežu sadarbības iniciatīvas ir galvenokārt vērstas uz noziedzīgām organizācijām, kas veic darbības ar nelegālajām narkotikām. • Eiropola ar narkotikām saistītas informācijas apmaiņas, analīzes un ekspertu sistēmas aktīvāka izmantošana. • <i>EMPACT</i> projektos un divpusējās un daudzpusējās iniciatīvās gūtie rezultāti. • To ar narkotikām saistīto lietu skaits, kas nodotas <i>Eurojust</i> un Eiropolam, tostarp kvalitatīva, kontekstuāla informācija par lietām. 	EMCDDA ziņojumi ES aģentūras Eiropola ziņojumi <i>Eurojust</i> ziņojumi <i>EMPACT</i> vadītāju ziņojumi

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
	12. Apzināt un noteikt prioritātes visbūtiskākajiem apdraudējumiem, ko ietver ar narkotikām saistīta noziedzība.	2017.g.	Padome Padomes DG (COSI) Eiropols DV Komisija	<ul style="list-style-type: none"> Izveidotais ES politikas cikls un prioritātes noziedzības apkarošanas jomā 2017.–2021. Gadam. 	<p>Padomes secinājumi par ES politikas ciklu</p> <p>ES SOCTA</p> <p>Daudz gadu stratēģiskie plāni (DGSP)</p> <p><i>EMPACT</i> novērtējums</p> <p>EMPACT vadītāju ziņojumi</p> <p>Eiropola direktoru ziņojumi</p>
	13. Pastiprināt CEPOL mācības tiesībsardzības amatpersonām attiecībā uz nelegālu narkotiku ražošanu, kontrabandu un finanšu noziegumiem, jo īpaši apmācības metodes un paņēmienus: a. lai cīnītos pret jaunu sakaru	2017.-2020.g.	DV CEPOL Eiropols Padomes	<ul style="list-style-type: none"> Regulārs apmācības vajadzību izvērtējums. Attiecīgu apmācības kursu pieejamība un īstenošana. Apmācīto un pēc tam efektīvi norīkoto tiesībsardzības 	<p>Komisijas divgadu progresa ziņojums</p> <p>CEPOL gada ziņojums</p>

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
	<p>tehnoloģiju izmantošanu nelegālu narkotiku ražošanā un kontrabandā;</p> <p>b. lai palielinātu līdzekļu konfiskāciju;</p> <p>c. lai apkarotu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu;</p> <p>d. lai atklātu un likvidētu nelegālas slepenas laboratorijas un kaņepju audzēšanas vietas.</p>		<p>DG (COSI)</p> <p>Komisija</p>	amatpersonu skaits.	<p>CEPOL mācību programmas</p> <p><i>EMPACT</i> novērtējums</p> <p>EMPACT vadītāju ziņojumi</p>
	<p>14. Uzlabot pret narkotikām vērstas darbības, stiprinot un uzraugot reģionālo informācijas apmaiņas platformu un reģionālo drošības apmaiņas platformu efektivitāti ar mērķi apkarot un novērst jaunus apdraudējumus, ko rada narkotiku kontrabandas ceļu izmaiņas.</p>	Pastāvīgi	<p>Komisija</p> <p>DV</p> <p>Eiropols</p> <p>Padomes DG (COSI)</p> <p>Reģionālās informācijas apmaiņas platformas</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Būtiskākais rādītājs Nr. 7. • To darbību skaits, kuru pamatā ir izlūkdati un kuru rezultātā tiek apkaroti un izjaukti narkotiku kontrabandas ceļi. • Tas, kādā līmenī notiek informācijas apmaiņa, izmantojot sadarbības koordinātoru tīkla efektīvu darbību. 	<p>EMCDDA ziņojumi</p> <p>Drošības / informācijas apmaiņas platformas un novērtējuma ziņojumi</p> <p>ES SOCTA</p> <p><i>EMPACT</i> novērtējums</p> <p>EMPACT vadītāju ziņojumi</p>

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
			Reģionālās drošības apmaiņas platformas		<p>Eiropola direktoru ziņojumi</p> <p><i>MAOC(N)</i>⁵⁸</p>
	15. Pastiprināt darbības, lai novērstu narkotiku prekursoru un pirmsprekursoru novirzīšanu izmantošanai narkotiku nelegālā ražošanā.	Pastāvīgi	<p>DV</p> <p>Eiropols</p> <p>Komisija</p> <p>Padomes DG (CUG, COSI)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Apturētu vai atsavinātu nelegālai izmantošanai paredzētu prekursoru sūtījumu apjoms un gadījumu skaits. • EMPACT projektos gūtie rezultāti. • Pirmseksporta paziņošanas (PEN) tiešsaistes sistēmas izmantošana un Prekursoru incidentu saziņas sistēmas (PICS) aktīvāka izmantošana. • Kopīgu turpmāku sanāksmju un citu, ar prekursoru un pirmsprekursoru novēršanu un novirzīšanu saistītu darbību skaits. 	<p>ES un dalībvalstu tiesībsardzības aģentūru ziņojumi</p> <p><i>EMPACT</i> novērtējums</p> <p><i>EMPACT</i> vadītāju ziņojumi</p> <p>Eiropola direktoru ziņojumi</p>

⁵⁸

Narkotiku jūras ceļu izpētes un operatīvais centrs (*MAOC (N)*), kas atrodas Lisabonā, ir iniciatīva, ko īsteno 7 ES dalībvalstis: Francija, Īrija, Itālija, Spānija, Nīderlande, Portugāle un Apvienotā Karaliste, un ko līdzfinansē no Eiropas Savienības Iekšējās drošības fonda. Centrs nodrošina forumu daudzpusējai sadarbībai nolūkā apkarot narkotisko vielu nelikumīgu tirdzniecību ar jūras vai gaisa transportu.

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
	<p>16. Apmērķot narkotiku pārrobežu kontrabandu, tostarp izmantojot konteineru un paku sūtījumus, un uzlabot robežu drošību, jo īpaši ES jūras ostās, lidostās un sauszemes robežšķērsošanas punktos, veicot aktīvākus centienus, tostarp informācijas un izlūkdatu apmaiņu starp attiecīgajām tiesībsardzības aģentūrām.</p>	Pastāvīgi	<p>DV</p> <p>Eiropols</p> <p>Padomes DG</p> <p>(CCWP, COSI)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lielāks skaits daudzdisciplīnu / daudzu aģentūru kopīgi veiktu operāciju un pārrobežu sadarbības iniciatīvu. • Efektīvu saprašanās memorandu (<i>MOU</i>) skaits, par kuriem vienojušās tiesībsardzības aģentūras un attiecīgās struktūras, piemēram, aviosabiedrības, aviācijas kurjerpasta uzņēmumi, kuģošanas sabiedrības, ostu iestādes un ķīmiskās rūpniecības uzņēmumi. • <i>EMPACT</i> projektos gūtie rezultāti. • Labāka izlūkošanas datu un informācijas apmaiņa attiecībā uz narkotiku pārrobežu kontrabandu, izmantojot <i>inter alia</i> pieejamas robežu uzraudzības sistēmas. 	<p>Komisijas divgadu progresa ziņojums</p> <p><i>EMPACT</i> izvērtējuma vadītāju ziņojumi</p> <p>Eiropola direktoru ziņojumi</p> <p>Eiropola ziņojumi</p> <p>Dalībvalstu ziņojumi</p>
	<p>17. Ieviest galvenos narkotiku piedāvājuma samazināšanas rādītājus, ko Padome pieņēma</p>	2017.-2020.g.	Komisija	<ul style="list-style-type: none"> • Izstrādāts un saskaņots ceļvedis attiecībā uz svarīgu narkotiku piedāvājuma 	Pārskats par dalībvalstīs esošo piegādes datu

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
	2013. gadā ⁵⁹ .		DV Padome Padomes DG (HDG) <i>EMCDDA</i> Eiropols	rādītāju īstenošanu Dalībvalstu vienošanās par svarīgiem narkotiku piedāvājuma rādītājiem: <ul style="list-style-type: none"> • narkotiku atsavināšanas gadījumu skaits un apmērs; • narkotiku tīrība un saturs; • narkotiku cenas; • likvidētas narkotiku ražošanas iekārtas; • narkotikas regulējošo tiesību aktu pārskatīšana; • narkotiku pieejamība saskaņā ar iedzīvotāju aptaujām; • tirgus izmēra aplēses. 	vākšanu <i>EMCDDA ziņojumi</i> Eiropola ziņojumi Komisijas divgadu progresa ziņojums
5. Pastiprināt tiesu efektīvu sadarbību un tiesību aktus ES	18. Pastiprināt tiesu sadarbību, vēršoties pret narkotiku pārrobežu kontrabandu, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un konfiscējot ar narkotikām saistītas organizētas	2017.-2020.g.	Padome Komisija DV	<ul style="list-style-type: none"> • Saskaņotu ES pasākumu un tiesību aktu <u>pieņemšana un savlaicīga īstenošana</u> attiecībā uz: a) noziedzīgi iegūtu līdzekļu konfiskāciju un atgūšanu⁶⁰; 	<i>Eurojust</i> ziņojumi Dalībvalstu ziņojumi

⁵⁹ Padomes secinājumi (2013. gada 15. novembris) par narkotiku piedāvājuma Eiropas Savienībā uzraudzības uzlabošanu

⁶⁰ [Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/42/ES par nozieguma rīku un noziedzīgi iegūtu līdzekļu iesaldēšanu un konfiskāciju Eiropas Savienībā; Padomes Lēmums 2007/845/TI attiecībā uz sadarbību starp dalībvalstu līdzekļu atgūves dienestiem noziedzīgi iegūtu līdzekļu vai citu īpašumu meklēšanas un identificēšanas jomā Padomes Pamatlēmums 2006/783/TI par savstarpējas atzišanas principa piemērošanu konfiskācijas rīkojumiem; Padomes Pamatlēmums 2003/577/JHA par to, kā Eiropas Savienībā izpilda īpašuma vai pierādījumu iesaldēšanas rīkojumus, Komisijas priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par iesaldēšanas un konfiskācijas rīkojumu savstarpēju atzišanu, COM\(2016\) 819 final; Padomes Pamatlēmums 2005/212/TI par noziedzīgi iegūtu](#)

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
	noziedzības līdzekļus.		<i>Eurojust</i>	<p>b) nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju⁶¹;</p> <p>c) pārkāpumu narkotiku kontrabandas jomā un ar tiem saistīto sankciju tuvināšanu visā ES⁶².</p> <ul style="list-style-type: none"> Lielāks skaits finanšu izmeklēšanu un konfiskāciju attiecībā uz līdzekļiem, kas gūti ar narkotikām saistītas organizētas noziedzības rezultātā, izmantojot ES tiesu sadarbību Savlaicīga un efektīva reaģēšana uz lūgumiem pēc savstarpējas palīdzības un Eiropas apcietināšanas orderiem saistībā ar nelegālu narkotiku 	Komisijas divgadu progresa ziņojums

[līdzekļu, nozieguma rīku un īpašuma konfiskāciju; Padomes Pamatlēmums 2003/577/TI par to, kā Eiropas Savienībā izpilda īpašuma vai pierādījumu iesaldēšanas rīkojumus;](#)

⁶¹ [Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva \(ES\) 2015/849 par to, lai nepielautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu \(ES\) Nr. 684/2012 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/60/EK un Komisijas Direktīvu 2006/70/EK; Padomes Pamatlēmums 2001/500/TI par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un nozieguma rīku un noziedzīgi iegūto līdzekļu identifikāciju, meklēšanu, arestēšanu un konfiskāciju; Komisijas priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanu krimināltiesībās, COM \(2016\) 826. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula \(ES\) 2015/847 par līdzekļu pārvedumiem pievienoto informāciju un ar ko atceļ Regulu \(EK\) Nr. 1781/2006; Eiropas Parlamenta un Padomes Regula \(EK\) Nr. 1889/2005 par skaidras naudas kontroli, kuru ievēd Kopienas teritorijā vai izved no tās. Komisijas priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par kontroli attiecībā uz skaidras naudas ievēšanu Savienībā vai izvešanu no tās, un ar ko atceļ Regulu \(EK\) Nr. 1889/2005](#)

⁶² [Padomes 2004. gada 25. oktobra Pamatlēmums 2004/757/TI, ar ko paredz minimuma noteikumus par noziedzīgu darbību pazīmēm un sodiem narkotisko vielu nelikumīgas tirdzniecības jomā, attiecībā uz narkotisko vielu definīciju](#)

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
				kontrabandu	
	19. Pieņemt un ieviest jaunus ES tiesību aktus, lai vērstos pret jaunu psihoaktīvu vielu parādīšanos, izmantošanu un strauju izplatīšanos.	2017.-2020.g.	Komisija Padome Padomes DG (HDG) DV EMCDDA Eiropols	<ul style="list-style-type: none"> ES tiesību aktu ieviešana. ES tiesību aktu īstenošana dalībvalstīs. ES informācijas apmaiņas un riska novērtēšanas kārtības pamatnostādņu izstrāde. Uzraudzīt jauno tiesību aktu ietekmi, īpaši pievēršot uzmanību nelegālo narkotiku tirgus aizstāšanas ietekmei. 	Komisijas divgadu progresa ziņojums Dalībvalstu ziņojumi
	20. Efektīvi ieviest ES tiesību aktus attiecībā uz narkotiku prekursoriem, lai novērstu to novirzīšanu, neradot šķēršļus likumīgai tirdzniecībai.	Pastāvīgi	Padome Komisija DV	<ul style="list-style-type: none"> Īstenotas Eiropas Parlamenta un Padomes regulas par narkotisko vielu prekursoriem, ar kurām groza gan Padomes Regulu (EK) Nr. 111/2005, gan Regulu (EK) Nr. 273/2004. 	Komisijas divgadu progresa ziņojums ES gada ziņojums par narkotisko vielu prekursoriem
	21. Atpakot dažu farmakoloģiski aktīvu vielu (kā definēts ES Direktīvā 2011/62/ES) izmantošanu nelegālo narkotiku atšķaidīšanai.	Pastāvīgi	DV Komisija EZA	<ul style="list-style-type: none"> Nelegālo narkotiku atšķaidīšanai izmantoto aktīvo vielu atsavināšanu skaits. Savlaicīgi īstenošanas jaunas ES tiesību aktu prasības, ar 	CCWP un CUG ziņojumi Dalībvalstu ziņojumi

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
			EMCDDA Eiropols	kurām paredzēts nodrošināt aktīvo vielu piegādes ķēdi saskaņā ar Direktīvu 2011/62/ES – Viltoto zāļu direktīvu.	
	<p>22. Dalībvalstīm attiecīgos gadījumos un saskaņā ar to tiesisko regulējumu nodrošināt un piemērot ar piespiedu sankcijām saistītas alternatīvas (<u>piemēram, izglītošanu, ārstēšanu, rehabilitāciju, vēlāku aprūpi un sociālu reintegrāciju</u>) attiecībā uz likumpārkāpējiem, kuri lieto narkotikas, tostarp:</p> <ol style="list-style-type: none"> izglītošanu; (sprieduma izpildes apturēšanu ar) ārstēšanu; izmeklēšanas vai apsūdzības apturēšanu; rehabilitāciju; vēlāku aprūpi un sociālo integrāciju, <p>un pilnveidot pamattiesību dimensiju, kas ir būtisks faktors, lai panāktu labāku līdzsvaru starp represijām un rehabilitācijas veicināšanu.</p>	2017.- 2020.g.	DV Padome (HDG)	<ul style="list-style-type: none"> Plašāk pieejamas un īstenotas alternatīvas piespiedu sankcijām <u>brīvības atņemšanas sodiem</u>, ko piemēro tiem likumpārkāpējiem, kuri lieto narkotikas, izglītošanas, ārstēšanas, rehabilitācijas, vēlākas aprūpes un sociālās reintegrācijas jomā. Ar piespiedu sankcijām saistītu alternatīvu aktīvāka uzraudzība, īstenošana un izvērtēšana. Dalībvalstīs paredzēto un īstenoto piespiedu sankciju alternatīvu veids un skaits. Informācija par personām, kam piemērotas alternatīvas sankcijas un kas izdarījušas atkārtotu pārkāpumu piecu gadu 	<p><i>Reitox</i> valstu ziņojumi</p> <p>DV ziņojumi</p>

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
				laikā.	

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
6. Efektīvi reaģēt uz pašreizējām un jaunām tendencēm darbībās ar nelegālajām narkotikām	<p>23. Apzināt stratēģiskas atbildes, lai aplūkotu jaunu sakaru tehnoloģiju un saistīto tīmekļa vietņu izmitināšanas nozīmi nelegālu narkotiku, tostarp kontrolēto jauno psihoaktīvo vielu, ražošanā, tirdzniecībā, pirkšanā un izplatīšanā valsts un ES līmenī, tostarp:</p> <p>a. sadarbojoties ar nozari;</p> <p>b. izmantojot ES un valsts finansējumu pētniecībai un atbilstošu rīku izstrādei, lai atbalstītu tiesībsardzības darbu;</p> <p>c. izveidojot terminu glosāriju;</p> <p>d. izveidojot esošo uzraudzības rīku tīmeklim un tumšajam tīmeklim (darknet) uzskaiti;</p> <p>e. nodrošinot specializētas apmācības tiesībsardzības iestādēm, muitai un robežsardzei, prokuroriem un tiesnešiem;</p> <p>f. tiesībsardzības iestādēm nemitīgi un proaktīvi uzraugot tiešsaistes tirdzniecības vietas;</p> <p>g. apmainoties ar paraugpraksēm ar</p>	2017.–2020.g.	<p>Padome</p> <p>Komisija</p> <p>Padomes DG (HDG, COSI)</p> <p>DV</p> <p>Eiropols</p> <p>CEPOL</p> <p>EMCDDA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rezultāti, kas gūti tiesībsardzības jomā veiktās darbībās, ar kurām apkaro ar narkotikām saistītu noziedzību internetā . • Lielāks skaits kopīgi veiktu operāciju un pārrobežu sadarbības iniciatīvu. • Finansētu pētniecības projektu un rīku, kas izstrādāti, lai atbalstītu tiesībsardzību, skaits un ietekme. • Nolīgumu/diskusiju ar atbilstošajiem nozares partneriem skaits. • Terminu glosāriju izveide. • Esošo uzraudzības rīku uzskaites izveide. • To mācību kursu skaits, kas paredzēti attiecīgajām ieinteresētajām personām. • To tikšanos ar starptautiskajiem partneriem skaits, kuru laikā ir pārrunāta darbība. 	<p>ES politikas cikla <u>prioritāšu starpposma pārskats</u></p> <p>EMPACT <u>izvērtējums un</u></p> <p>vadītāju ziņojumi</p> <p>Eiropola direktoru ziņojumi</p> <p>CEPOL statistika / gada ziņojums</p> <p>DV ziņojumi</p> <p>ES aģentūru ziņojumi</p>

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
	<p>starptautiskiem partneriem; h. optimizējot savstarpējās tiesiskās palīdzības procesus (un, ja atbilstoši, savstarpējo atzīšanu) saskaņā ar Padomes 2016. gada 9. jūnija secinājumiem par krimināljustīcijas uzlabošanu kibertelpā⁶³.</p>				<p>Komisija</p>

⁶³ Padomes Secinājumi (2016. gada 9. jūnijs) par krimināljustīcijas uzlabošanu kibertelpā.

3. KOORDINĀCIJA

Dalībvalstu un ES veikta narkomānijas apkarošanas politikas efektīva koordinācija

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
7. Nodrošināt efektīvu ES sadarbību narkotiku jomā	<p>24. Pastiprināt informācijas apmaiņu starp HDG un citām attiecīgajām Padomes darba grupām un īpaši ar COSI, lai pastiprinātu ar narkotiku piedāvājuma mazināšanas pīlāru saistīto koordināciju.</p> <p>Uzlabot informācijas apmaiņu starp HDG un citām attiecīgajām ģeogrāfiskajām un tematiskajām Padomes darba grupām, tostarp ar: COAFR, COASI, COEST, COLAT, COWEB, CONUN un COHOM.</p>	Pastāvīgi	Prezidentvalsts Padome EĀDD Padomes DG (HDG)	<ul style="list-style-type: none"> Tas, cik lielā mērā ES Narkomānijas apkarošanas stratēģija / Rīcības plāns tiek ņemts vērā citu Padomes darba grupu, tostarp COSI, COAFR, COASI, COEST, COLAT, COWEB, CONUN un COHOM, programmās. Regulārs informācijas jautājums HDG darba kārtībā (reizi prezidentūras laikā) par pasākumiem, kas attiecas uz ES politikas cikla ar narkotikām saistītām prioritātēm (pamatojoties uz EMPACT ziņojumiem), klātesot COSI atbalsta grupas vadītājam, ja tas ir atbilstoši. 	Padomes darba grupas (HDG) ziņojumi Prezidentvalsts ziņojumi
	25. Katra prezidentvalsts var sasaukt valstu narkomānijas apkarošanas koordinātoru un attiecīgos gadījumos citu grupu sanāksmes, lai aplūkotu jaunākās tendences, efektīvu iejaušanos un citus politikas jaunumus, kas dod papildu	Reizi divos gados	Prezidentvalsts DV	<ul style="list-style-type: none"> Tas, cik lielā mērā valstu narkomānijas apkarošanas koordinātoru sanāksmes darba kārtībā ataino notikumu attīstību, tendences un jaunas atziņas politikas atbildēs un nodrošina labākus sakarus un informācijas 	Prezidentvalsts ziņojumi

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
	vērtību ES Narkomānijas apkarošanas stratēģijai un dalībvalstīm.			apmaiņu.	
	26. HDG veicinās a) rīcības plāna īstenošanas uzraudzību, izmantojot tematiskas debates; un b) ikgadēju dialogu par situāciju narkotiku jomā Eiropā.	a) reizi divos gados Pastāvīgi b) reizi gadā	Prezidentvalsts Padomes DG (HDG) DV Komisija <i>EMCDDA</i> Eiropols	<ul style="list-style-type: none"> • Tas, cik lielā mērā tiek īstenots rīcības plāns. • To rīcības plāna darbību skaits, kas izskatītas HDG tematiskajās debatēs. • Savlaicīgi veikts dialogs Narkotiku jautājumu horizontālā darba grupā par jaunākajām tendencēm narkotiku jomā un datiem. 	Prezidentvalsts ziņojumi
	27. Nodrošināt konsekventas un nepārtrauktas dalībvalstu un ES darbības, vienai prezidentvalstij nomainot citu, lai pastiprinātu integrētu, līdzsvarotu un uz pierādījumiem balstītu pieeju narkotiku jomā ES.	Reizi divos gados Pastāvīgi	Prezidentvalsts Triju prezidentvalstu komanda DV Komisija Padomes DG (HDG)	<ul style="list-style-type: none"> • Tas, cik lielā mērā tiek veiktas konsekventas un nepārtrauktas darbības, vienai prezidentvalstij nomainot citu. • Tas, cik lielā mērā ir īstenotas ES Narkomānijas apkarošanas stratēģijas prioritātes, vienai prezidentvalstij nomainot citu. 	Prezidentvalsts ziņojumi

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datū vākšanas/izvērtējuma mehānismi
	28. Nodrošināt ES narkomānijas apkarošanas politiku un atbilžu koordināciju, lai atbalstītu starptautisku sadarbību starp ES, trešām valstīm un starptautiskām organizācijām.	Pastāvīgi	<p><i>EMCDDA</i></p> <p>Eiropols</p> <p>EĀDD</p> <p>Komisija</p> <p>Padomes DG (HDG)</p> <p>DV</p>	<ul style="list-style-type: none"> Tas, cik lielā mērā konsekventi un saskaņoti ir mērķi, gaidāmie rezultāti un paredzamie pasākumi ES veiktajās darbībās narkotiku jomā. Ar narkotikām saistītu prioritāšu iekļaušana attiecīgo ES struktūru stratēģijās. Ciešāka sadarbība starp HDG un ģeogrāfiskām/reģionālām un tematiskām darba grupām, tostarp COAFR, COASI, COEST, COLAT, COWEB, CONUN un COHOM. 	<p>EĀDD gada ziņojums</p> <p><i>HDG</i></p> <p>Komisijas divgadu progres ziņojums</p>
	29. Panākt koordinētu un piemērotu resursu apjomu ES līmenī un dalībvalstu līmenī, lai izpildītu ES Narkomānijas apkarošanas stratēģijas prioritātes.	Reizi gadā	<p>DV</p> <p>Komisija</p> <p>EĀDD</p> <p>Padome</p> <p>Padomes DG (HDG)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Būtiskākais rādītājs Nr. 14. Finansējuma apjoms ES līmenī un vajadzības gadījumā dalībvalstu līmenī. Tas, cik lielā mērā starp Padomes darba grupām un Komisiju tiek koordinētas finanšu programmas narkotiku jomā. 	<p><i>EMCDDA</i> ziņojumi</p> <p>Komisijas ziņojumi</p> <p>Komisijas divgadu</p>

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izv ērtējuma mehānismi
					progresā ziņojums
8. Nodrošināt narkomānijas apkarošanas politikas efektīvu koordināciju valstu līmenī	30. Koordinēt narkomānijas apkarošanas politikas darbības starp valdības departamentiem / ministrijām un attiecīgajām aģentūrām dalībvalstu līmenī un nodrošināt pienācīgu daudzdisciplīnu pārstāvību vai ieguldījumu HDG delegācijās.	Pastāvīgi	DV	<ul style="list-style-type: none"> • Būtiskākais rādītājs Nr. 14. • Tas, cik efektīvs ir narkomānijas apkarošanas horizontālās politikas koordinācijas mehānisms dalībvalstu līmenī. • Ar narkotiku pieprasījuma un piedāvājuma samazināšanu saistītu vispārēju darbību skaits, kas veiktas dalībvalstu līmenī. 	<p>EMCDDA ziņojumi</p> <p>Reitox valstu ziņojumi</p> <p>Komisijas divgadu progresā ziņojums</p> <p>DV ziņojumi</p>

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izv ērtējuma mehānismi
9. Nodrošināt pilsoniskās sabiedrības līdzdalību narkomānijas apkarošanas politikā	31. Sekmēt un atbalstīt pastiprināt dialogu ar pilsonisko sabiedrību un zinātniskajām aprindām un palīdzēt tās iesaistīt narkomānijas apkarošanas politikas formulēšanā, īstenošanā, uzraudzībā un izvērtēšanā izstrādāšanā dalībvalstu un ES līmenī.	Pastāvīgi	DV Komisija Padomes DG (HDG) Prezidentvalsts Pilsoniskās sabiedrības forums narkomānijas s jautājumos	<ul style="list-style-type: none"> • Savlaicīgi dialogi starp ES pilsoniskās sabiedrības forumu narkomānijas jautājumos un <i>HDG</i> katras prezidentūras laikā. • ES pilsoniskās sabiedrības foruma iesaistīšanās ES Narkomānijas apkarošanas rīcības plāna īstenošanas pārskatīšanā. • Tas, cik lielā mērā pilsoniskā sabiedrība iesaistās dalībvalstu un ES narkomānijas apkarošanas politikas formulēšanā, izstrādāšanā un īstenošanā, uzraudzībā un izvērtēšanā īpašu uzmanību pievēršot narkotiku lietotāju, ar narkomāniju saistītu pakalpojumu saņēmēju un jauniešu iesaistīšanai. • Savlaicīgi dialogi starp zinātniskajām aprindām (dabas un sociālās zinātnes, tostarp neirozinātne un uzvedības pētniecība) un <i>HDG</i>. • Datubāzes izstrāde, lai atvieglotu saziņu ES pilsoniskajā sabiedrībā par jautājumiem, kas saistīti ar ES un dalībvalstu narkomānijas apkarošanas politiku. 	<p>Komisijas pārģadu progresa ziņojums</p> <p>ES pilsoniskās sabiedrības foruma narkomānijas jautājumos un pilsoniskās sabiedrības pārstāvju dalībvalstu un ES līmenī sniegtā informācija</p> <p>DV ziņojumi</p> <p>Zinātnisko aprindu <i>EMCDDA</i></p>

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izv ērtējuma mehānismi
					zinātniskajā komitejā sniegtā informācija

4. STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

Visaptverošā un līdzsvarotā veidā pastiprināt dialogu un sadarbību narkotiku jautājumos starp ES un trešām valstīm un starptautiskajām organizācijām.

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
10. Integrēt ES Narkomānijas apkarošanas stratēģiju ES kopējās ārpolitikas ietvarā kā daļu no visaptverošas pieejas, kas pilnībā izmanto dažādas ES rīcībā esošās politikas un diplomātiskos, politiskos un finanšu instrumentus saskaņotā un koordinētā veidā	32. Nodrošināt ES ar narkotikām saistīto politiku iekšējo un ārējo aspektu saskaņotību un pilnībā integrēt ar narkotikām saistītos jautājumus politiskajos dialogos un pamatnolīgumos starp ES un tās partneriem un ES aizstāvētajās nostājās attiecībā uz globāliem jautājumiem vai problēmām.	Pastāvīgi	Komisija EĀDD Prezidentvalsts Padomes DG (HDG) DV	<ul style="list-style-type: none"> Būtiskākais rādītājs Nr. 13. Narkotiku apkarošanas politikas prioritātes arvien vairāk atspoguļotas ES ārpolitikā un rīcībā. Ar narkotikām saistītu prioritāšu iekļaušana ES stratēģijās attiecībā uz trešām valstīm un reģioniem. Izstrādāto nolīgumu, stratēģiju dokumentu, rīcības plānu skaits. 	EĀDD ziņojumi ES Narkotiku apkarošanas stratēģijas vidusposma pārskatīšana Komisijas divgadu progresa ziņojums
	33. Nodrošināt, ka politikas prioritātes un līdzsvars starp pieprasījuma un piedāvājuma samazinājumu tiek pienācīgi atspoguļoti politikas alternatīvās un ārējās palīdzības programmēšanā, īstenošanā un uzraudzībā , jo īpaši izcelsmes valstīs un tranzīvalstīs, izmantojot projektus, kas saistīti ar:	Pastāvīgi	Komisija DV EĀDD	<ul style="list-style-type: none"> Tas, cik lielā mērā ES narkotiku politikas prioritātes, īpaši līdzsvars starp pieprasījuma un piedāvājuma mazināšanu, tiek atspoguļots finansētās prioritātēs un projektos. Līmenis, kādā koordinētas rīcības ir īstenotas rīcības 	Komisijas pārgadu progresa ziņojums

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
	a. integrētu, līdzsvarotu un uz pierādījumiem balstītu narkotiku politiku izstrādi; b. piedāvājuma mazināšanu; c. narkotiku prekursoru un pirmsprekursoru novirzīšanas novēršanu; d. narkotiku pieprasījuma mazināšanu; un e. alternatīvās attīstības pasākumiem.			plānos starp ES un trešām valstīm un reģioniem. <ul style="list-style-type: none"> • Trešo valstu stratēģiju un rīcības plānu, kas ietver integrētas narkotiku apkarošanas politikas, skaits. 	EĀDD ziņojumi par programmēšanu Komisijas un dalībvalstu programmu uzraudzības un izvērtējuma ziņojumi
	34. Uzlabot ES delegāciju kapacitāti un pastiprināt to lomu, lai dotu iespēju tām proaktīvi iesaistīties narkotiku apkarošanas politikas jautājumos un efektīvi ziņot par vietējo situāciju narkotiku apkarošanas jomā.	2017.-2020.g.	EĀDD Komisija DV	<ul style="list-style-type: none"> • ES delegācijām sniegtās attiecīgās ekspertzināšanas, apmācība un norādes politikas jomā. • Stiprināta reģionālo sakaru veidošana starp ES delegācijām narkotiku apkarošanas jautājumos. • Pastiprināta koordinācija ar dalībvalstīm. 	EĀDD Komisijas ziņojumi ES delegācijām
	34. Nodrošināt atbilstīgu ES un dalībvalstu finansējuma līmeni un ekspertzināšanas, lai papildus stiprinātu un atbalstītu trešo valstu centienus ar lauku attīstības pasākumu palīdzību vērsties pret un novērst nelegālo narkotiku kultūru audzēšanu, lai risinātu to radītos izaicinājumus sabiedrības veselībai,	Pastāvīgi	DV EĀDD Komisija	<ul style="list-style-type: none"> • Tādu trešo valstu politiku, stratēģiju un rīcības plānu skaits, kuros iekļauta integrēta pieeja nelegālo narkotiku kultūru audzēšanas problēmai. • Uzlabojumi tautas attīstības 	ES un dalībvalstu projektu un programmu uzraudzības un izvērtējuma

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
	drošumam un drošībai.			<p>rādītājos narkotiku audzēšanas reģionos.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ES un dalībvalstu fondēto lauku attīstības projektu un programmu skaits reģionos, kuros notiek nelegālu kultūru audzēšana vai kuri pakļauti nelegālu kultūru audzēšanas riskam. ● Ziņojums par nelegālu kultūru audzēšanas vietēju samazinājumu ilgtermiņā. 	<p>sistēma un ziņojumi</p> <p>UNDP pārskati par tautas attīstību</p> <p>Trešo valstu ziņojumi</p>
	<p>35. Veicināt un īstenot ES pieeju alternatīvai attīstībai (kas saskaņota ar ES Narkomānijas apkarošanas stratēģiju 2013.–2020. gadam, ES pieeju alternatīvai attīstībai un ANO Alternatīvas attīstības pamatprincipiem 2013. gadam) sadarbībā ar trešām valstīm, ņemot vērā cilvēktiesības, cilvēku drošību un īpašus pamatnosacījumus, tostarp:</p> <p>a. iekļaujot alternatīvu attīstību dalībvalstu vispārējā darba kārtībā, mudinot trešās valstis, kas to vēlas, integrēt alternatīvo attīstību savu valstu stratēģijās;</p>	Pastāvīgi	DV Komisija EĀDD	<ul style="list-style-type: none"> ● Tādu trešo valstu politiku, stratēģiju un rīcības plānu skaits, kas ietver: <ul style="list-style-type: none"> ○ integrētas pieejas nelegālu kultūru audzēšanas problēmai un ○ efektīvi organizētas alternatīvās attīstības iniciatīvas. ● Tādu izvērtēto projektu skaits, kuros ir pozitīvi rezultāti attiecībā uz ilgtspējīgu, legālu un dzimumu respektējošu iztiku. 	<p>Trešo valstu ziņojumi par valstu narkotiku apkarošanas stratēģiju īstenošanu</p> <p>ES un dalībvalstu projektu un programmu</p>

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
	<p>b. atbalstot iniciatīvas, kuru mērķis ir samazināt nabadzību, konfliktus un neaizsargātību, veicinot ilgtspējīgu, legālu un dzimumu respektējošu iztiku cilvēkiem, kuri iepriekš bija vai pašlaik ir iesaistīti nelegālā narkotiku ražošanā;</p> <p>c. nodrošinot atbilstīgu ES un dalībvalstu finansējuma līmeni un ekspertzināšanas, lai papildus pastiprinātu un atbalstītu trešo valstu centienus ar lauku attīstības pasākumu palīdzību vērsties pret un novērst nelegālo narkotiku kultūru audzēšanu un nelegālo narkotiku ražošanu ar tiesībsardzības un tiesu sadarbības palīdzību.</p>			<ul style="list-style-type: none"> • Uzlabojumi tautas attīstības rādītājos. • ES un dalībvalstu fondēto lauku attīstības projektu un programmu skaits reģionos, kuros notiek nelegālu kultūru audzēšana vai kuri pakļauti nelegālu kultūru audzēšanas riskam. • Ziņas par nelegālu kultūru audzēšanas vietēju samazinājumu ilgtermiņā. 	<p>uzraudzības un izvērtējuma sistēma un ziņojumi</p> <p>UNDP pārskati par tautas attīstību</p> <p>Trešo valstu ziņojumi</p>
	<p>36. Atbalstīt trešās valstis, tostarp pilsonisko sabiedrību šajās valstīs, lai izstrādātu un īstenotu riska un kaitējuma samazināšanas iniciatīvas, jo īpaši tad, ja pieaug apdraudējums izplatīties ar narkotikām saistītiem ar asinīm pārnēsātiem vīrusiem, tostarp, bet ne tikai, HIV un vīrusa hepatītam, kā arī seksuāli transmisīvajām slimībām un tuberkulozei.</p>	Pastāvīgi	DV Komisija EĀDD	<ul style="list-style-type: none"> • Izstrādāto riska un kaitējuma samazināšanas iniciatīvu skaits un kvalitāte. • Ar narkotikām saistītu nāves gadījumu un ar narkotikām saistītu ar asinīm pārnēsātu vīrusu, tostarp, bet ne tikai, HIV un vīrusa hepatīta, kā arī seksuāli transmisīvo 	<p>Trešo valstu ziņojumi</p> <p>Komisijas pārģadu proģresa ziņojums</p>

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datū vākšanas/izvērtējuma mehānismi
				slimību un tuberkulozes, izplatība trešās valstīs.	PVO ziņojumi
	<p>37. Atbalstīt trešās valstis cīņā pret organizēto noziedzību, kas saistīta ar narkotikām, tostarp to kontrabandu, šādos veidos:</p> <ol style="list-style-type: none"> apmaiņa ar izlūkošanas informāciju un paraugpraksi; narkotiku apkarošanas spējas pastiprināšana un izcelsmes valstu un tranzītvalstu ekspertzināšanu attīstīšana; darbs ar starptautiskajiem partneriem, lai vērstos pret narkotiku kontrabandu veicinošajiem faktoriem, piemēram, korupciju, vājām institūcijām, vāju pārvaldību un finanšu regulatīvās kontroles trūkumu; sadarbības pastiprināšana aktīvu identificēšanas un atgūšanas jomā, jo sevišķi veidojot īpašas valstu platformas; un reģionālās un starpreģionālās sadarbības pastiprināšana; ar tiesiskuma un starptautiskajiem cilvēktiesību standartiem un principiem, kā arī ar narkotikām 	Pastāvīgi	DV EĀDD Komisija Eiropols S	<ul style="list-style-type: none"> Projektu un programmu skaits un efektivitāte. Narkotiku kontrabandas ilglaicīgs samazinājums. 	Komisija Komisijas pārģadu progresā ziņojums Komisijas un dalībvalstiu ziņojumi Eiropola ziņojumi EĀDD ziņojumi

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izv ērtējuma mehānismi
	saistītas tiesībsardzības iestāžu pasākumi.				UNODC gada ziņojums par situāciju narkotiku apkarošanas jomā pasaulē

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
	<p>38. a) Pastiprināt sadarbību un risināt atjaunināt un īstenot dialogus, deklarācijas un ES Narkotiku apkarošanas rīcības plānus ar partneriem, tostarp:</p> <ul style="list-style-type: none"> • valstīm, kas pievienojas, kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātvalstīm, • Eiropas Kaimiņattiecību politikas valstīm, • Amerikas Savienotajām Valstīm, • Krievijas Federāciju, • citām prioritārajām valstīm vai reģioniem, tostarp: <ul style="list-style-type: none"> ○ Afganistānu un Pakistānu, ○ Vidusāzijas valstīm, ○ Ķīnu, ○ Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstīm (CELAC), ○ Āfriku, jo īpaši Rietumāfriku, ○ Irānu; <p>b) izpētīt iespējas sadarbībai (piemēram, divpusējiem dialogiem, kopīgiem projektiem) ar citām trešām valstīm par nopietniem ar narkotikām saistītiem jautājumiem.</p>	Pastāvīgi	<p>Triju prezidentvalstu komanda</p> <p>Komisija</p> <p>EĀDD</p> <p>DV</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Būtiskākais rādītājs Nr. 13 • Pastiprināta sadarbība narkotiku apkarošanas jomā ar būtiskajiem partneriem. • Organizēti dialogi. • Pieņemtas deklarācijas. • Īstenotas programmas un rīcības plāni. 	<p>EĀDD ziņojumi</p> <p>ES Narkotiku apkarošanas stratēģijas vidusposma pārskatīšana</p> <p>Komisijas pārģadu progresa ziņojums</p> <p>ES ziņojumu matricas</p> <p>Attiecīgo rīcības plānu īstenošanas</p>

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
	<p>40. Nodrošināt, ka cilvēktiesību veicināšana un aizsardzība ir pilnībā iekļauta politiskajos dialogos un attiecīgo ar narkotikām saistīto programmu un projektu plānošanā un īstenošanā, tostarp īstenojot tiesībās pamatotu pieeju un izstrādājot mērķorientētu norāžu un ietekmes izvērtējuma instrumentu cilvēktiesību jomā.</p>	Pastāvīgi	Komisija EĀDD DV	<ul style="list-style-type: none"> • Cilvēktiesības ir efektīvi iekļautas ES ārējā narkotiku apkarošanas darbībā. • Izstrādāts un īstenots cilvēktiesību norāžu un izvērtējuma instruments. 	<p>uzraudzības un izvērtējuma sistēma un ziņojumi</p> <p>Komisijas pārģadu progresu ziņojums</p> <p>COHOM gada ziņojums par cilvēktiesībām</p> <p>DV ziņojumi</p>

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
<p>12. Uzlabot ES pieejas saskaņotību un ES ietekmi ANO un pastiprināt ES koordināciju ar starptautiskajām struktūrām, kas saistītas ar narkotiku jomu</p>	<p>41. Dot savu piemesumu starptautiskajai narkotiku apkarošanas politikas rīcības programmai, tostarp šādos veidos:</p> <p>a. ES un dalībvalstu delegāciju darbība ANO Ģenerālajā asamblejā un Narkotiku komisijā (CND);</p> <p>b. ES un dalībvalstu delegāciju darbība visos ANO forumos (piem., ANO Ģenerālajā asamblejā, Pasaules veselības asamblejā, Cilvēktiesību padomē, Augsta līmeņa politiskajā forumā ilgtspējīgas attīstības jautājumos), kuros tiek risināti ar narkotikām saistīti jautājumi;</p> <p>c. ES kopējo nostāju, kā arī kopējo deklarāciju ANO Ģenerālajā asamblejā un CND, tostarp gatavojoties CND, par vielu sarakstu izveidi gatavošana, koordinācija un pieņemšana un rūpēšanās par to, lai šajos un citos starptautiskajos forumos izskanētu vienots, ietekmīgs ES viedoklis;</p> <p>d. 2016. gada UNGASS noslēguma dokumenta ieteikumu īstenošana;</p> <p>e. 2009. gada ANO Politiskās deklarācijas un rīcības plāna par starptautisko sadarbību, kas vērsta uz integrētu un līdzsvarotu stratēģiju</p>	<p>Pastāvīgi</p>	<p>EĀDD</p> <p>Prezidentvalsts</p> <p>DV</p> <p>Komisija</p> <p>Padome</p> <p>Padomes DG (HDG)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Būtiskākais rādītājs Nr. 13. • ES paziņojumu skaits, ko tā iesniegusi CND un ANO forumos. • Tādu ES kopējo nostāju skaits, ko atbalsta citi reģioni un starptautiskās struktūras. • Tādu ES kopējo nostāju skaits, kas attiecas uz CND lēmumiem par vielu sarakstu izveidi. • CND lēmumu par vielu sarakstu izveidi iznākums. • Tas, cik bieži starptautiskajos forumos un dialogos ar trešām valstīm skan vienota, ietekmīga ES balss. • Tas, cik lielā mērā ANO, tostarp CND, tiek veiksmīgi pieņemtas ES rezolūcijas. • ES politiku ANO, tostarp CND, efektīva veicināšana. • ES vienotās nostājas dokumenta pieņemšana 2019. gada pārskata procesam; ES piemesums 	<p>EĀDD ziņojumi</p> <p>ES Narkomānijas apkarošanas stratēģijas vidusposma pārskatīšana</p> <p>Komisijas pārgadu progresa ziņojums</p> <p>Konverģences rādītājs</p> <p>Vidusposma pārskats</p>

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
	<p>narkomānijas apkarošanai pasaulē, 2019. gada pārskata process; un</p> <p>f. pilsoniskās sabiedrības jēgpilnas līdzdalības pārskata procesā nodrošināšana.</p>			<p>CND noskaidrotajām 2019. gada pārskata procesa modalitātēm.</p> <ul style="list-style-type: none"> ANO Politiskās deklarācijas un rīcības plāna par starptautisko sadarbību, kas vērsta uz integrētu un līdzsvarotu stratēģiju narkomānijas apkarošanai pasaulē, 2019. gada pārskata iznākums. 	<p><i>UNGASS</i></p> <p>2019. gada pārskats - rezultāti</p>
	<p>42. Pastiprināt partnerības ar UNODC, PVO, UNAIDS un citām nozīmīgām ANO aģentūrām, starptautiskajām un reģionālajām struktūrām un organizācijām un iniciatīvām (piem., Eiropas Padomi un Parīzes pakta iniciatīvu).</p>	Pastāvīgi	<p>Padome</p> <p>EĀDD</p> <p>Komisija</p> <p>Prezidentvalsts</p> <p>Padomes DG (HDG)</p> <p><i>EMCDDA</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Būtiskākie rādītāji Nr. 13, 15. Starp ES un attiecīgajām starptautiskajām un reģionālajām struktūrām un organizācijām veiktās informācijas apmaiņas gadījumu, kā arī darbību un iniciatīvu skaits. Ar attiecīgajām struktūrām izveidoto partnerību efektivitāte. 	<p>EĀDD ziņojumi</p> <p>ES Narkomānijas apkarošanas stratēģijas vidusposma pārskatīšana</p> <p>Komisijas pārģadu progresa ziņojums</p>

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
<p>13. Atbalstīt valstu, kas pievienojas, kandidātvalstu un potenciālo kandidātvalstu pielāgošanos un pieskaņošanos ES <i>acquis</i> narkotiku apkarošanas jomā, tostarp sniedzot mērķtiecīgu palīdzību un veicot uzraudzību</p>	<p>43. Sniegt mērķtiecīgu tehnisko palīdzību un cita veida palīdzību un nepieciešamo atbalstu valstīm, kas pievienojas, kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātvalstīm, lai veicinātu to pielāgošanos un pieskaņošanos ES <i>acquis</i> narkotiku apkarošanas jomā.</p>	<p>Pastāvīgi</p>	<p>Komisija DV <i>EMCDDA</i> Eiropols <i>Eurojust</i> FRONTEX EĀDD</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Būtiskākais rādītājs Nr. 15. • Lielāka valstu atbilstība ES <i>acquis</i>. • Pabeigto projektu skaits un kvalitāte. • Izveidotas valstu narkotiku apkarošanas stratēģijas un valstu narkotiku apkarošanas koordinējošās struktūras. 	<p>Komisijas pārģadu progresu ziņojums</p> <p>Valstu, kas pievienojas, kandidātvalstu un potenciālo kandidātvalstu ziņojumi</p>

5. INFORMĀCIJA, PĒTNIECĪBA, UZRAUDZĪBA UN IZVĒRTĒŠANA

Veicināt labāku izpratni par narkotiku parādības visiem aspektiem un par pasākumu ietekmi, lai panāktu pamatotu un visaptverošu pierādījumu bāzi politikām un rīcībām.

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
14. Nodrošināt pienācīgus ieguldījumus, pētniecībā, datu vākšanā, uzraudzībā, izvērtēšanā un informācijas apmaiņā par narkotiku parādības visiem aspektiem	44. Veicināt pienācīgu ES līmeņa finansējumu ar narkotikām saistītai daudzdisciplinārai pētniecībai un pētījumiem, tostarp izmantojot ar ES saistītas finanšu programmas 2014.–2020. Gadam.	2017.-2020.g.	DV Komisija <i>EMCDDA</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Dažādām programmām un projektiem piešķirtais ES finansējuma apjoms un veids. 	Komisijas ziņojumi ikgadējā pētniecības dialoga ietvaros Pārgadu progresa ziņojums

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
	<p>45. Nodrošināt, ka ES atbalstītos projektos:</p> <p>a. ņem vērā ES Narkotiku apkarošanas stratēģijas un rīcības plāna prioritātes;</p> <p>b. ņem vērā nepilnības politikas formulējumus;</p> <p>c. gūst skaidru pievienoto vērtību un nodrošina saskaņotību un sinerģiju; un</p> <p>d. izvairās no dublēšanas ar pētījumiem citās programmās un struktūrās;</p> <p>e. ņem vērā neirozinātnes un uzvedības pētniecības nozīmību⁶⁴;</p> <p>f. ietver skaidrus rādītājus to ietekmes izmērīšanai.</p>	2017.-2020.g.	Komisijas <i>EMCDDA</i>	<ul style="list-style-type: none"> ES Narkomānijas apkarošanas stratēģijas un rīcības plāna prioritāšu iekļaušana ar narkotikām saistītu ES finansētu pētījumu finansējumā un izvērtējumā. Ar narkotikām saistītu ES finansētu pētījumu, dotāciju un piešķirto līgumu skaits, ietekme, komplementaritāte un vērtība. Tādu ar narkotikām saistītu ES finansētu rakstu un pētījumu ziņojumu skaits, kas publicēti ietekmīgos profesionālās preses žurnālos. Ikgadējas diskusijas <i>HDG</i> ietvaros par ES finansētiem pētniecības projektiem, kas saistīti ar narkotikām, tostarp EMCDDA Zinātniskās komitejas ieteikumi par pētniecības prioritātēm. 	<p>Komisijas pārģadu progresa ziņojums</p> <p>Pētniecības projektu ziņojumi</p> <p><i>EMCDDA</i> Zinātniskās komitejas ieteikumi par pētniecības prioritātēm</p> <p>Zinātnes citēšanas indekss un līdzīgi bibliometrisk</p>

⁶⁴ Saskaņā ar pamatprogrammu „Apvārsnis 2020” (2014.–2020. gadam), aptuveni EUR 27 miljoni jau ir piešķirti projektiem, kas saistīti ar narkomāniju un ietver uzvedības pētniecību un neirozinātni.

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izv ērtējuma mehānismi
					i instrumenti <i>ERANID</i> izstrādāta stratēģisko pētījumu programma

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
	46. Veicināt politiku un pasākumu zinātnisku uz pierādījumiem balstītu izvērtējumu valstu, ES un starptautiskā līmenī.	2017.–2020.g.	Komisijas DV <i>EMCDDA</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Būtiskākais rādītājs Nr. 14. • Regulāri progresa pārskati Padomei un Eiropas Parlamentam par stratēģijas un rīcības plāna īstenošanu. • Valstu skaits, kas īsteno strukturētu pieeju, kā izklāstīts ceļvedī EMCDDA izstrādāto izvērtējumu pasūtīšanai un pārvaldībai. • Veikts ārējs vidusposma izvērtējums stratēģijai/rīcības plānam līdz 2016. gadam. • Publicētas Eiropas pamatnostādnes attiecībā uz valstu narkotiku apkarošanas stratēģiju un rīcības plānu izvērtēšanu. • Īpašu pētījumu veikšana par ES un starptautisko narkotiku apkarošanas politiku efektivitāti un ietekmi. • Pabeigts izvērtējums par to, kā tiek īstenots 2003. gada Padomes ieteikums par tādu veselības kaitējumu profilaksi un mazināšanu, kas saistīti ar narkotiku atkarību. 	<p><i>EMCDDA</i> ziņojumi</p> <p>Komisijas pārģadu progresa ziņojums</p> <p>ES Narkotiku apkarošanas stratēģijas vidusposma izvērtējums</p> <p><i>EMCDDA</i> ziņojumi</p> <p><i>EMCDDA</i> zinātniskās komitejas ziņojumi</p>

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izv ērtējuma mehānismi
					<p><i>Alice RAP un LINKSCH un ERA-NET ziņojumi</i></p> <p><i>Reitox valstu ziņojumi</i></p>

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
	<p>47. Iegūt pierādījumus par iespējamo saistību starp narkotiku kontrabandu un:</p> <p>a. teroristu grupējumu un darbības finansēšanu, tostarp narkotiku ražošanas zināmu maršrutu un kontrabandas apgabalu un konflikta zonu pārklāšanos; un teroristu grupējumu ES finanšu resursiem no nelegālām darbībām, tostarp narkotiku kontrabandas;</p> <p>b. migrantu kontrabandu, veidojot sinerģiju ar ES Rīcības plānu cīņai pret migrantu kontrabandu (2015.–2020.gadam), kas paredz veikt pētniecību un apdraudējumu analīzi starp kontrabandu un citiem noziegumiem, piemēram, narkotiku kontrabandu, tā ietvaros:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pievēršoties neaizsargātiem migrantiem un to iespējamai izmantošanai narkotiku kontrabandas mērķiem un/vai kā narkotiku gala lietotājiem, īpaši nepilngadīgām personām un sievietēm; • veicot narkotiku kontrabandu un 	<p>2017.–2020.g.</p>	<p>DV</p> <p>Komisija</p> <p>ES ATC</p> <p>EMCDDA</p> <p>Eiropols</p> <p>Frontex</p> <p>FRA</p> <p>EIGE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ES un valstu līmenī finansētu projektu skaits. 	<p>Dalībvalstu ziņojumi</p> <p>Komisijas ziņojumi</p> <p>ES aģentūru ziņojumi (EMCDDA, Eiropols</p> <p>FRONTEX un FRA sava regulārā ziņošanas darba ietvaros,</p> <p>EIGE sava regulārā ziņošanas darba ietvaros)</p>

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izv ērtējuma mehānismi
	<p>migrantu kontrabandu noziedzīgo grupu, darba paņēmieni un maršrutu pārklāšanās izpēti;</p> <p>c. pievērsties cilvēku tirdzniecībai, veidojot sinerģijas ar ES tiesību aktiem un politikas satvaru cilvēku tirdzniecības izskaušanas jomā, tostarp ar ES Stratēģiju cilvēku tirdzniecības izskaušanai 2012. — 2016. gadā.</p>				

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
<p>15. Uzturēt sakarus un sadarbību un attīstīt kapacitāti saistībā ar ES zināšanu infrastruktūru attiecībā uz narkotisko vielu, jo īpaši nelegālo narkotisko vielu, informāciju, pētniecību, uzraudzību un izvērtējumu</p>	<p>48. Sadarbībā ar attiecīgajām pusēm turpināt veikt visaptverošu analīzi par:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. situāciju ES narkotiku jomā; b. narkotiku lietošanas dinamiku sabiedrībā kopumā un mērķgrupās, ietverot mazākumtautības, migrantus un patvēruma meklētājus, LGBTI, komerciāla rakstura prostitūcijā iesaistītas personas un ieslodzītās personas; un c. reakciju uz narkotiku lietošanu; d. ES un starptautiskajām norisēm saistībā ar marihuānas politikas modeļiem un to ietekmi. 	<p>Pastāvīgi</p>	<p><i>EMCDDA</i></p> <p>Eiropols</p> <p>DV</p> <p>Pilsoniskās sabiedrības forums narkomānijas jautājumos</p> <p>Komisijas</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Būtiskākie rādītāji Nr. 1-15. • Pašreizējās nepilnības izveidotajā zināšanu bāzē un ES līmeņa sistēmā, kas radīta, lai maksimizētu analīzi no pašreiz rīcībā esošajiem datiem. • Ar situāciju narkotiku apkarošanas jomā saistīto pārskatu un tematisko analīžu skaits. 	<p><i>EMCDDA</i> ziņojumi</p> <p>DV ziņojumi</p> <p>Pilsoniskās sabiedrības forums narkomānijas jautājumos</p> <p>Komisijas</p>

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
	49. Veicināt apmācību tiem, kas iesaistīti reaģēšanā uz narkotiku fenomenu.	2017.-2020.g.	DV EMCDDA CEPOL	<ul style="list-style-type: none"> Tādu dalībvalstu un ES līmeņa iniciatīvu skaits, kuras paredz apmācīt profesionāļus narkotiku pieprasījuma samazināšanas un narkotiku piedāvājuma samazināšanas aspektos. Tādu īstenoto dalībvalstu un ES līmeņa iniciatīvu skaits, kurās apmāca profesionāļus par to, kā vākt datus par narkotiku pieprasījuma samazināšanu un narkotiku piedāvājuma samazināšanu un ziņot par tiem. 	DV ziņojumi EMCDDA apmācību ziņojumi CEPOL gada ziņojumi Reitox gada ziņojumi
	50. Veicināt datu vākšanu, izpēti, analīzi un ziņošanu attiecībā uz: <ul style="list-style-type: none"> a. narkotiku pieprasījuma mazināšanu; b. narkotiku piedāvājuma mazināšanu; c. jaunajām tendencēm, piemēram, vairāku narkotiku lietošanu un kontrolēto recepšu psihoaktīvo zāļu nepareizu lietošanu, kas rada riskus veselībai un drošībai; d. asinīs pārnēsātiem vīrusiem, kas saistīti ar narkotiku lietošanu, tostarp, bet ne tikai, HIV un vīrusa hepatītu, kā arī seksuāli 	Pastāvīgi	DV Komisijas EMCDDA Eiropols ECDC EZA	<ul style="list-style-type: none"> Uz pierādījumiem balstītu un zinātniski pamatotu rādītāju par narkotiku piedāvājuma samazināšanu un narkotiku pieprasījuma samazināšanu lielāka pieejamība un biežāka īstenošana. Tas, cik lielā mērā dalībvalstu līmenī tiek uzsākta jauna pētniecība par jaunajām tendencēm, piemēram, vairāku narkotiku lietošanu un kontrolēto recepšu zāļu 	EMCDDA ziņojumi DV ziņojumi Saskaņotu datu ziņojumi no ES struktūrām,

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
	<p>transmisīvajām slimībām un tuberkulozi;</p> <p>e. garīgajām un fiziskajām blakusslimībām;</p> <p>f. narkotiku problēmām ieslodzītām personām un narkotiku pieprasījuma samazināšanas intervenču un ieslodzījuma vietās pieejamu pakalpojumu pieejamību un tvērumu; un</p> <p>g. citām ar narkotikām saistītām sekām g. citām ar narkotikām saistītām sekām problēmām un sekām, kas saistītas gan ar legālām, gan nelegālām vielām;</p> <p>h. narkotiku apkarošanas politiku atbilstību starptautiskajiem cilvēktiesību standartiem un principiem.</p>			<p>nepamatotu lietošanu; asinīs pārnēsātām slimībām, kas saistītas ar narkotiku lietošanu, tostarp, bet ne tikai, HIV un vīrusa hepatītu, kā arī seksuāli transmisīvajām slimībām un tuberkulozi; garīgajām un fiziskajām blakusslimībām; un citām ar narkotikām saistītām sekām.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ES mēroga pētījums par ar narkotikām saistītu sabiedrības iebiedēšanu un šādas iebiedēšanas ietekmi uz vairāk skartajiem indivīdiem, ģimenēm un kopienām, kā arī efektīvu reakciju uz to. • Uz pierādījumiem balstītu un zinātniski pamatotu rādītāju par ieslodzīto personu narkotiku problēmām pieņemšana. 	<p>tostarp <i>EMCDDA</i></p> <p><i>ES SOCTA</i></p>

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
	<p>51. Uzlabot spēju konstatēt, izvērtēt un efektīvi reaģēt uz jaunu psihoaktīvo vielu parādīšanos un lietojumu un uzraudzīt to, cik lielā mērā šādas jaunas vielas ietekmē lietotāju skaitu un profilu.</p>	Pastāvīgi	Komisijas DV EMCDDA Eiropols	<ul style="list-style-type: none"> • Būtiskākais rādītājs Nr. 6. • Apmērs, kādā ir uzsākti jauni epidemioloģiskie, farmakoloģiskie un toksikoloģiskie pētījumi par jaunām psihoaktīvām vielām un apmērs, kādā tos atbalsta dalībvalstu un ES pētniecības programmas. • Informācijas, paraugprakses un izlūkdatu apmaiņas apmērs. • Apmērs, kādā toksikoloģijas laboratorijas un pētniecības institūti apmainās ar informāciju par toksikoloģijas un veselības datu analīzi par jaunām psihoaktīvām vielām. 	<p>EMCDDA ziņojumi</p> <p>EMCDDA un Eiropola īstenošanas ziņojums</p> <p>Laboratoriju un pētniecības institūtu ziņojumi</p> <p>Reitox valstu ziņojumi</p>
	<p>52. Pastiprināt centienus kopīgot kriminālistikas datus, tostarp jaunu psihoaktīvo vielu identificēšanas atbalstu, laboratorijas atsauces standartus par jaunām psihoaktīvām vielām un vienotas jauno vielu identificēšanas metodoloģijas izstrādi, veicinot sadarbību ar Komisijas Kopīgo</p>	2017.-2020.g.	Komisijas DV EMCDDA	<ul style="list-style-type: none"> • Būtiskākais rādītājs Nr. 15. • Apmērs, kādā tiek kopīgoti kriminālistikas dati par psihoaktīvām vielām, atbalstot jaunu psihoaktīvu vielu identificēšanu. • Tas, cik viegli kriminālistikas laboratorijām, muitas 	<p>EMCDDA/Eiropola ziņojumi</p> <p>Komisijas</p>

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izvērtējuma mehānismi
	<p>pētniecības centru un pastāvošajos sakaru tīklos, piemēram Eiropas Kriminālistikas institūtu tīkla Darba grupā narkotiku jautājumos, saistībā ar TI padomes secinājumiem par Eiropas kriminālistikas redzējumu 2020. gadam un Eiropas Muitas laboratoriju tīklā.</p>			<p>laboratorijām un institūtiem ir piekļūt laboratorijas atsauces standartiem.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vienotas jaunu psihoaktīvu vielu identificēšanas metodoloģijas izstrādes progress. 	<p>ziņojumi</p> <p>Komisijas pārģadu progressa ziņojums</p>

Mērķis	Darbība	Grafiks	Atbildīgā puse	Rādītājs(-i)	Datu vākšanas/izv ērtējuma mehānismi
	53. Uzlabot spēju dalībvalstu un ES līmenī konstatēt, izvērtēt un reaģēt uz a) uzvedības izmaiņām narkotiku patēriņā un b) ar narkotikām saistītiem epidēmiskiem uzliesmojumiem.	Pastāvīgi	DV <i>EMCDDA</i> <i>ECDC</i> EZA	<ul style="list-style-type: none"> • Izstrādātu un īstenotu jaunu, ar narkotikām saistītu sabiedrības veselības iniciatīvu skaits. • To esošo iniciatīvu skaits un efektivitāte, kuras tiek grozītas, lai ņemtu vērā narkotiku patēriņu vai epidēmiskus uzliesmojumus. • Agrīno brīdināšanas ziņojumu, riska novērtējumu un brīdinājumu skaits un ietekme. 	<i>Reitox</i> valstu ziņojumi Agrīnās brīdināšanas sistēmas ziņojumi <i>EMCDDA</i> ziņojumi
16. Veicināt uzraudzības, izpētes un izvērtējuma rezultātu izplatīšanu ES un valstu līmenī	54. Dalībvalstis turpina atbalstīt ES uzraudzību un informācijas apmaiņas centienus, tostarp sadarbību ar un pienācīgu atbalstu <i>Reitox</i> valstu koordinācijas centriem.	Pastāvīgi	DV <i>EMCDDA</i> Komisija	<ul style="list-style-type: none"> • Izplatītu ES finansētu pētījumu rezultātu brīva pieejamība. • Tas, cik lielā mērā <i>Reitox</i> valstu koordinācijas centru finansējums un citi resursi atbilst prasībām. • <i>Reitox</i> valstu koordinācijas centru izplatīšanas iniciatīvu skaits un efektivitāte. 	Izplatīšana tīmeklī, tostarp <i>OpenAire</i> , <i>Cordis</i> <i>EMCDDA</i> tīmekļa vietne <i>Reitox</i> valstu ziņojumi

6. 1. PIELIKUMS - PIECPADSMIT BŪTISKĀKIE RĀDĪTĀJI ES NARKOMĀNIJAS APKAROŠANAS RĪCĪBAS PLĀNĀ 2017.–2020. GADAM¹

1. To iedzīvotāju īpatsvars, kuri pašlaik (pēdējā mēneša laikā) lieto narkotikas, nesen (pēdējā gada laikā) lietoja narkotikas un kuri jebkad (mūžā) ir lietojuši narkotikas, sadalījumā pa narkotiskajām vielām un vecuma grupām (*EMCDDA* vispārējs sabiedrības apsekojums).
2. Problēmas izplatības aprēķinātās tendences un intravenozo narkotiku lietotāju skaits (*EMCDDA* problemātisko narkotiku lietotāju skaits).
3. Narkotiku izraisītu nāves gadījumu skaita un narkotiku lietotāju mirstības tendences (saskaņā ar valstu definīcijām) (*EMCDDA* ar narkotikām saistītu nāves gadījumu skaits).
4. Ar narkotiku lietošanu saistītu infekcijas slimību, tostarp HIV un vīrusa hepatīta, seksuāli transmisīvo slimību un tuberkulozes, izplatība un biežums intravenozo narkotiku lietotāju vidū (*EMCDDA* ar narkotikām saistītas infekcijas slimības).
5. Vecuma tendences attiecībā uz pirmās pamēģinātās nelegālās vielas lietotājiem (Eiropas skolu apsekojuma projekts par alkoholu un citām narkotikām (*ESPAD*), skolas vecuma bērnu veselību ietekmējošo paradumu pētījums (*HBSC*) un vispārējs sabiedrības apsekojums saistībā ar narkotiku lietošanu (*EMCDDA* galvenais epidemioloģiskais rādītājs)).
6. No narkotiku atkarības ārstēto pacientu skaita tendences (*EMCDDA* pieprasījums pēc ārstēšanas) un aprēķinātais kopējais no narkotiku atkarības ārstēto pacientu skaits (*EMCDDA* pieprasījums pēc ārstēšanas un veselības un sociālās aprūpes sistēmas reakcija).
7. Izņemto nelegālo narkotiku skaita un kvantitātes tendences (*EMCDDA* narkotiku izņemšana: kaņepes, tostarp kaņepju augi, heroīns, kokaīns, kreka kokaīns, amfetamīns, metamfetamīns, ekstazī, LSD un citas vielas).
8. Tendences attiecībā uz nelegālo narkotiku mazumtirdzniecības cenas un tīrības (*EMCDDA* cena un tīrība: kaņepes, tostarp kaņepju augi, heroīns, kokaīns, kreka kokaīns, amfetamīns, metamfetamīns, ekstazī, LSD, citas vielas un narkotiku tablešu sastāvs).
9. Pirmreizējo ziņojumu par likumpārkāpumiem, kas saistīti ar narkotikām, skaita tendences, pa narkotiku veidiem un pārkāpumu veidiem (piegāde, lietošana/glabāšana) (*EMCDDA* ar narkotikām saistīti likumpārkāpumi).
10. Narkotiku lietošanas izplatība ieslodzīto personu vidū (*EMCDDA* narkotiku izplatība ieslodzījuma vietās).
11. Pakalpojumu un intervenču pieejamība, tvērums un kvalitāte profilakses, kaitējuma samazināšanas, sociālās integrācijas un ārstēšanas jomā. (*EMCDDA* veselības un sociālās aprūpes sistēmas reakcija)
12. Uz pierādījumiem balstītas intervences profilakses, ārstēšanas, sociālās integrācijas un atgūšanās jomā un to paredzētā ietekme uz narkotiku lietošanas izplatību un problemātisko narkotiku lietošanu (*EMCDDA* paraugprakses portāls).
13. Ciešs dialogs un sadarbība narkotiku apkarošanas jomā ar citiem reģioniem, trešām valstīm, starptautiskajām organizācijām un citām pusēm (stratēģijas / rīcības plāna ārējs vidusposma izvērtējums; EĀDD ziņojumi).
14. Valstu narkotiku apkarošanas stratēģiju, izvērtējumu, likumdošanas, koordinācijas mehānismu un publisko izdevumu aplēšu attīstība ES dalībvalstīs (*EMCDDA*).

¹ Šo rādītāju pamatā ir esošās ziņošanas sistēmas, kas pastāvējušas vēl pirms esošajā ES Narkomānijas apkarošanas stratēģijā un rīcības plānā izvirzītajiem mērķiem, taču sniedz visaptverošāko ES līmeņa resursu kopumu to uzraudzības un izvērtēšanas atbalstam.

15. Agrīnā brīdināšanas sistēma par jaunām psihoaktīvām vielām (*EMCDDA*/Eiropols) **un jaunu psihoaktīvu vielu risku novērtēšana (*EMCDDA*)**.

7. 2. PIELIKUMS — GLOSĀRIJS UN AKRONĪMI

ALICE-RAP	Atkarības un dzīvesveidi mūsdienu Eiropā — Atkarību pārveides projekts
ASEAN	Dienvidaustumāzijas valstu asociācija
CCWP	Eiropas Savienības Padome — Muitas sadarbības jautājumu darba grupa
CELAC	Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu kopiena (<i>Comunidad de Estados Latinoamericanos y Caribeños</i>)
CEPOL	Eiropas Policijas akadēmija
CICAD	Amerikas Narkotiku kontroles komisija (La Comisión Interamericana para el Control del Abuso de Drogas)
CND	Narkotisko vielu komisija (ANO)
COAFR	Eiropas Savienības Padome — Āfrikas jautājumu darba grupa
COASI	Eiropas Savienības Padome — Āzijas un Okeānijas jautājumu darba grupa
COEST	Eiropas Savienības Padome — Austrumeiropas un Vidusāzijas jautājumu darba grupa
COHOM	Eiropas Savienības Padome — Cilvēktiesību jautājumu darba grupa
COLAT Komisija	Eiropas Savienības Padome — Latīņamerikas jautājumu darba grupa Eiropas Komisija
CONUN	Eiropas Savienības Padome — ANO jautājumu darba grupa
COSI	Eiropas Savienības Padome — Pastāvīgā komiteja operatīvai sadarbībai iekšējās drošības jautājumos
Padomes DG	Padomes darba grupa
COWEB	Eiropas Savienības Padome — Rietumbalkānu reģiona jautājumu darba grupa
CUG	Eiropas Savienības Padome — Muitas savienības jautājumu darba grupa
ECDC	Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs
ECOWAS	Rietumāfrikas valstu ekonomikas kopiena
EĀDD	Eiropas Ārējās darbības dienests
EZA	Eiropas Zāļu aģentūra
EMCDDA	Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centrs
EMPACT	Eiropas daudznozaru platforma pret noziedzības draudiem
ENFSI	Eiropas Kriminālistikas institūtu tīkls
ERA-net	Eiropas Pētniecības telpas tīkls
ERANID	Nelegālo narkotiku Eiropas pētniecības telpas tīkls

<i>ESPAD</i>	Eiropas skolu apsekojuma projekts par alkoholu un citām narkotikām
ES	Eiropas Savienība
<i>Eurojust</i>	Eiropas Tiesiskās sadarbības vienība
EIROPOLS	Eiropas Savienības Aģentūra tiesībaizsardzības sadarbībai
ES <i>SOCTA</i>	ES smagās un organizētās noziedzības draudu izvērtējums
FRONTEX	Eiropas Aģentūra operatīvās sadarbības vadībai pie Eiropas Savienības dalībvalstu ārējām robežām
<i>HBSC</i>	Skolas vecuma bērnu veselību ietekmējošo paradumu pētījums
HCV	C hepatīta vīruss
HDG	Eiropas Savienības Padome — Narkotiku jautājumu horizontālā darba grupa
HIV	cilvēka imūndeficīta vīruss
<i>INCB</i>	Starptautiskā narkotiku kontroles pārvalde (ANO)
TI	Tieslietas un iekšlietas
LGBTI	Lesbietes, geji, biseksuāļi, transpersonas / transseksuālas personas un interseksuāļi
LSD	Lizergīnskābes dietilamīds
DSP	Daudz gadu stratēģiskie plāni (Eiropols)
<i>MOU</i>	Saprašanās memorands
<i>LINKSCH</i>	LINKSCH projekts ir divu būtisku narkotisko vielu — kanēpju un heroīna — tirgu salīdzinošs pētījums, kurā aplūkoti tranzīteļi starp Vidusāziju un ES, kā arī starp Ziemeļāfriku un ES.
DV	Dalībvalstis
JPV	Jaunās psihoaktīvās vielas
<i>PEN</i>	<i>UNODC/INCB</i> izstrādāta pirmseksporta paziņošanas tiešsaistes sistēma
<i>PICS</i>	Prekursoru incidentu saziņas sistēma
Prezidentvalsts	Eiropas Savienības Padomes rotējošā prezidentvalsts
Triju prezidentvalstu komanda	Eiropas Savienības Padomes triju secīgu rotējošo prezidentvalstu grupa
<i>Reitox</i>	Eiropas Narkotiku un narkomānijas informācijas tīkls (<i>Réseau Européen d'Information sur les Drogues et les Toxicomanies</i>)
<i>SOCTA</i>	Smagās un organizētās noziedzības draudu novērtējums (<i>Serious and Organised Crime Threat Assessment</i>)
ANO	Apvienoto Nāciju Organizācija
<i>UNAIDS</i>	ANO Kopējā HIV/AIDS apkarošanas programma
<i>UNGASS</i>	ANO Ģenerālās asamblejas speciālā sesija
<i>UNODC</i>	ANO Narkotiku un noziedzības novēršanas birojs

UNDP

ANO Attīstības programma

~~PMO~~

~~Pasaules Muiņas organizācija~~

PVO

Pasaules Veselības organizācija (ANO)